

Argentinski obrat od osišča

NEMCI V PASTI V RUSIJ: BORBA ZA RIM SE RAZVIJA: BOJI V PACIFIKU IN DRUGO

Montevideo, Uruguay. — Argentinska vlada je v sredo oznanila, da je prekinila diplomatske zveze z Nemčijo in Japonsko. Uradna poročila so tudi povedala, da je argentinska vlada zasledila in odkrila več špijonskih agencij, ki so delovale v Argentini v prid osiščnih sil. Več osebnosti je bilo aretiranih. Zadnja poročila od četrtka jutraj pa zopet omenjajo, da je vlada zopet nekaj popustila in da nima namena prestrogo nastopiti v tem slučaju. Je pa ostalo pri odpovedi diplomatskih zvez z Nemčijo in Japonsko ter japonski in nemški poslanik sta že prejela potne liste za odhod. Amerikanci in Angleži s tem neodločnim cinizmom Argentine niso še zadovoljni, in predno bodo dovolili v kake trgovske in druge zveze z Argentino bodo še počakali, pravi poročilo, da argentinska vlada dokaže svojo iskrenost v zadevi.

London, Anglija. — Rusko vrhovno poveljstvo objavlja, da so Rusi tekom zadnjih 12 dni, odkar vodijo ofenzivo pri Leningradu, pobili več kakor 45.000 Nemcev in napredovali za 25 milj v območje nemškega utrjenega pasu. Včeraj so zasedli mesto Krasnogvardejsk, kjer se križa pet železniških prog. Napredovali so pri Semerini in pri Ryabovi, omenjajo poročila. Pri Novgorodu nad Ilmen jezerom, kar je skoraj 100 milj južno od Leningrada, pa Rusi udarjajo na treh točkah. V smeri od Tatina pritiska ruska ost proti severu in ima (Nadaljevanje na 6. strani)

TRDOVRATNA FINSKA VSTRAJA V OBUPNEM BOJU

Stockholm, Švedska. — Finska se potaplja bolj in bolj v krizo močvirja, ki si ga je povzročila s svojo napačno politiko. Finci vedo, da so v veliki zagati, ampak nekam slepo zaupajo, da jih bodo ob koncu, pa naj se zgodi kar hoče, rešili Amerikanci in Angleži. To je slepo in bedasto zaupanje, toda Finci imajo tako zaupanje. In v tem slepem zaupanju so odločni, da se bodo borili proti Rusom z Nemci do kraja, pa naj pride kar hoče. Švedski politični opazovalci imenujejo to zadržanje Fincev za blazno samomorilno početje. Sovjeti razvijajo proti Baltiku ogromno aktivnost. Finska bo izpostavljena vsak čas napadu z morja in s kopnega, kljub temu da je utrdila karelijsko ožino. Finska vlada sicer napad pričakuje, je pa mnenja, da bo ruska vojska, ko bo gotova z Nemci toliko izmučena, da jo bodo Finci s svojimi utrditvami

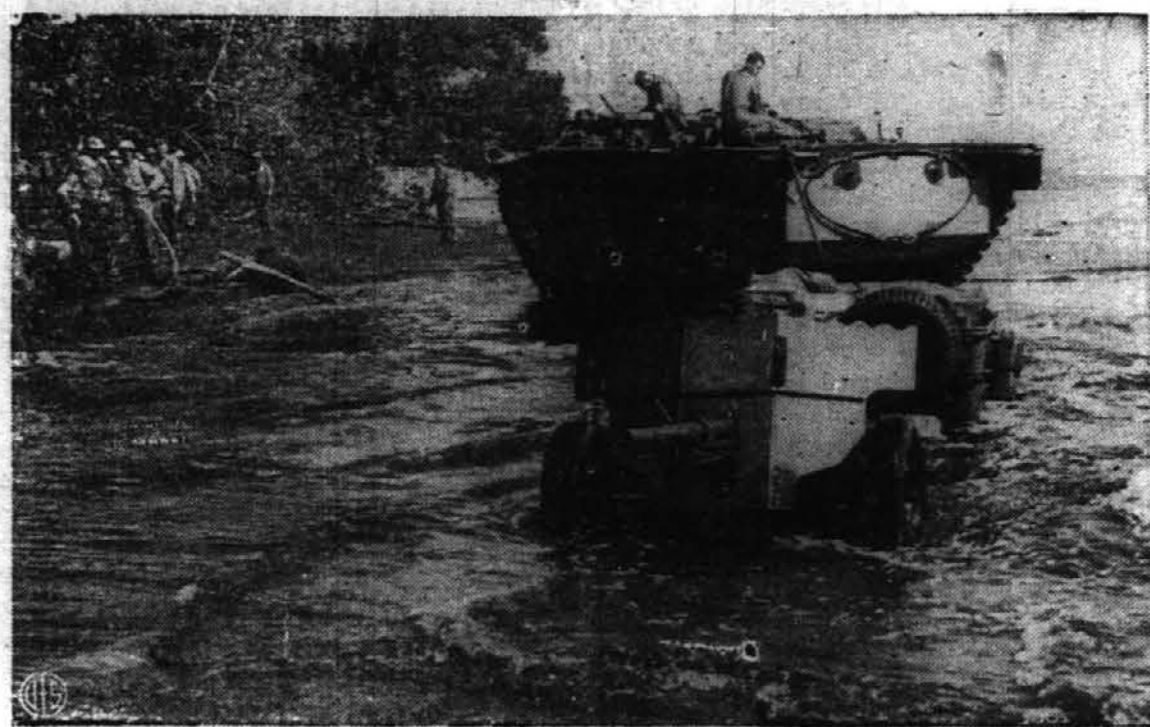
lahko zadržali brez zunanje pomoči. V ta namen finska vlada zdaj mobilizira vse moške za obrambo. Švedski socialni demokrati so že pred tedni svetovali finskim demokratom naj skušajo najti izhod s tem, da se Rusiji podajo, na zaveznike pa naj se obrnejo za pomoč, da jim ohranijo neko državno neodvisnost kar je mogoče v danih razmerah. Med finskimi demokrati nekateri temu prigovarjanju verjamejo. Ne verjamejo pa v vladnih, ne v vojaških krogih. Ti pa tirajo Finsko naprej v obupno borbo, ki ne more prinesiti drugega, kakor le popolni propad.

NOVI RED BO SLEDIL KRIZI, PRAVI SV. OČE

Vatikansko mesto. — Papež Pij XII. je imel te dni zanimiv govor pred člani rimskega plemstva. Dejal je med drugim, da svet je prav kar priča največjega političnega in socialnega depora, iz katerega ima priti na svet novi red. Posebej je opozarjal, da nihče naj ne ostane preveč navezan na preteklost, obenem pa naj nihče ne sprejema nepremišljenih pustolovščin in goljufivih prerokov, ki napovedujejo goljufive bodočnosti. Njegova svetost je opozorila tudi poslušalce naj se držijo preizkušene večne resnice, ki jo uči Cerkev, ki je bila še vedno zanesljiva voditeljica v vseh zadevah. Primerno nadaljevanje tradicij, je dejal papež, je potrebno za vsakega, da pogumno nadaljuje z misijo, ki mu jo določa Bog, da z njimi požlahti novi red, ki bo sledil sedanji svetovni krizi. Mnogi so mnenja, je dejal sv.

Oče, da so tradicije le obledeli znak preteklosti, ki ne obstoje več, ali v najboljšem slučaju, da le spadajo v muzej za čestice. To pa ni tako. Tradicije so čisto nekaj drugega od reakcije, ki nasprotuje z nezaupanjem zdravemu napredku. Beseda sama je soznačna z gibanji in napredki ter nadaljuje aktivnost, kjerkoli napredek označuje gibanja z določenim pogledom na negotovo bodočnost. Tako torej tudi sv. Oče opozarja na novi red, ki ima priti po tej vojni.

TAKEGA KONJIČKA SO ZAPREGLI AMERIKANCI

Ameriški tank mora tukaj vleči topove in drugo opremo po obrežju blizu Cape Gloucester, na otoku Nova Britanija. Ameriški marini na levi čakajo, da bodo sprejeli topove in jih naravnali proti Japoncem.

RIMJANI NAPADAJO NEMCE NA ULICAH

Berne, Švica. — Simpatičarji Angležev in Američanov zadnje dni kažejo odprto sovražstvo proti Nemcem v Rimu. Zadnje dni se pojavljajo napadi na nemške vojaške pribelem dnevu. Kljub temu, da so Nemci že pred meseci pod grožnjo smrtnih kazni pobrali prebivalstvu vse orožje, padajo iz zasled strela na Nemce marsikje v Rimu. Mnogo nemških vojakov je bilo na te načine pobitih, pravijo poročila iz Italije. Od nedelje naprej so vse trgovine, restavracije in drugi javni prostori v Rimu zaprti od 3. popoldne pa do 8. ure zjutraj. Med temi urami je prepovedano v mestu vsako zbiranje in ljudje, ki se ne pokorijo policijskim predpisom so strogo kaznovani.

VOJAKI BODO DOBILI POSEBNO IZPLAČILO OB ODPUSTU

Washington, D. C. — Zastopniki senata in kongresa so se zedinili za predlog, da naj se vojakom po vojni ob odpustu izplača posebno izplačilo. Prvotno je določal predlog svoto šestmesečne plače. Po daljših debatah pa so prišli do sledečega soglasja: Onim vojakom, ki bodo služili ob odpustu manj, kakor 60 dni pri vojakih se bo izplačalo \$100. Onim, ki bo služili nad 60 dni \$200 in vsem onim, ki so služili preko morjev pa \$300. Predlog morata še odobriti kongresna in senatska zbornica.

PRIPOROČA ZNIŽANJE ZA LICENČNE PRISTOJBINE

Canton, Ill. — Državni blagajnik v Illinoisu Mr. William G. Stratton je v svojem govoru te dni priporočal, da naj bi država znižala pristojbine za avtomobilске licence. Stratton pravi, da kljub temu, da je racioniranje gasolina v deželi država prejela v letu 1943 za avto licence več, kakor pa v letu 1942. Ta znesek znaša nad 265 tisoč dolarjev in pravi, da bi poročeno čisto lahko znižala pristojbino za avto licence v državi Illinois.

AMERIKANSKI SLOVENEK

KRIŽEM SVETA

London, Anglija. — Berlinska radio postaja je objavila, da je japonska vlada dala izprazniti 15 mestnih okrožij v Tokio in dva okrožja pa v Nagoya radi previdnosti pred zračnimi napadi. Tokio je šlo pred to vojno nekaj nad 3 milijone, Nagoya pa 1.100.000 prebivalcev.

Alžir, Afrika. — Nemški bombniki so potopili v bližini Nettuno zavezniško bolniško ladjo in dve druge napadli. Bolniške ladje so bile razsvetljene in nosile znamenje Rdečega križa, kakor to predpisujejo mednarodne določbe za bolniške ladje. Nemci kot barbari seveda teh določb ne upoštevajo.

Chicago, Ill. — Požar, ki je izbruhnil v vojni tovarnici na 2640 Belmont Ave., je zahteval pet življenj. V mezaninu med prvim in drugim nadstropjem so včeraj jutro našli pet sežganih ženskih trupel. Tovarnico lastujejo Lion Manufacturing Co. in se nahaja na zgorajšnjem naslovu.

London, Anglija. — Angleški parlament je odobril 80 milijonov funtov (v ameriški valuti okrog \$320.000.000) v pomočni skupni sklad Zedinjenih narodov, za pomoč bednim in za rehabilitacijo istih. Ta svota predstavlja 1% angleških državnih letnih dohodkov.

Washington, D. C. — Načelnik kongresnega finančnega odbora, kongresnik Snyder iz Pennsylvanije je objavil, da je vojni department vrnil v proračunski rezervni sklad \$14.214.877.000, kot preostanek od lanskega leta. Denarja torej ne manjka.

Washington, D. C. — Urad naborne komisije javlja, da se je dosedaj oprostito od vpo-klice v vojaško službo okrog 1.800.000 mladih moških in fantov, ki so klasificirani kot farmarski delavci. V tem letu bo oproščenih nadaljnjih 300.000, tako da bo na farmah oproščenih do 2.100.000 moških.

New York, N. Y. — Kakor poroča urad za vojne informacije v Washingtonu znašajo dosedaj skupne ameriške izgube 142.289 mož. Umrlih je 32.662, ranjenih 47.123, pogrešanih 32.699 in vojni ujetnikov pa okrog 29.805. V ujetništvih jih je pomrlo 1.933, največ na Japonskem.

NEMCI SE BOJIJO RUSKE INVAZIJE V BOLGARIJI

London, Anglija. — Bolgarska vlada postaja od dne do dne bolj vznemirjena. Njena usoda ji postaja bolj in bolj jasna in zaveda se, da iz nje ni izhoda. Te dni je vlada preorganizirala svojo policijsko službo. Postavljena je zdaj pod strogo vojaško komando in policija je zdaj kot nekaj oddelek vojske. Razglašeni so novi zakoni, ki prebivalstvu strogo prepovedujejo vsako gibanje. Kdor se ne pokori je enostavno sojen od policijskega sodišča, ki je sedaj čisto vojaškega značaja in mnogo ljudi je bilo zadnjih dni radi prestopkov ustreljenih. Nemško poveljstvo v Bolgariji je v strahu, da bodo Rusi vsak čas invadirali Bolgarijo z morja s svojimi edinicami. V ta namen so dali izprazniti prestolnico Sofijo in druga obmorska mesta. Tudi bolgarsko turška meja je še vedno zaprta.

VOJNO OROŽJE NA RAZSTAVI

Chicago, Ill. — V prostorih muzeja znanosti in industrije v Jackson Parku na južni strani je te dni razstavljeno raznotero vojni orožje, ki se uporablja v sedanji vojni. Tako imajo tam razstavljeno novo puško, ki se imenuje "Bazooka". Uporabljajo jo proti tankom in raznim zakloniščim. To puško si lahko vsak ogleda v imenovanem muzeju do 31. januarja.

SV. OČE ZAVRNIL NEMŠKO PONUDBO

Stockholm, Švedska. — Švedski list "Aftontidningen" poroča, da je sv. Oče Pij XII. odklonil povabilo nemških oblast, da naj se umakne iz Vatikana v kako katoliško okrožje v Nemčiji. Sv. Oče je odgovoril, da ponudbe ne more sprejeti radi razloga striktno nevtralnosti Vatikana.

662, ranjenih 47.123, pogrešanih 32.699 in vojni ujetnikov pa okrog 29.805. V ujetništvih jih je pomrlo 1.933, največ na Japonskem.

O JUGOSLOVANSKIH BEGUNCIH V EGIPTU

Kairo, Egipt, (ONA). — V malem šotorišču se nahaja zdaj na peščeni obali zadaj za El Alameinom eden primerov jugoslovanske tragedije. Tam živi približno 200 žena in otrok, ter par starcev ali invalidov — skoro vse, kar je še ostalo od prebivalstva tihe in mirne dalmatinske ribiške vasi blizu Šibenika, po imenu Drvenik. To je zdaj njihovo začasno taborišče po prisilnem begu iz njihove domače vasi. Kar pripovedujejo ti preprosti, toda politično zelo zavedni ljudje, je — akoravno so le ribiči — vendar povest vse njihove domovine, ki razodeva silovite spore, in strahotno trpljenje pod krutim jarmom sovražnika. Povedal je vse to častniškim poročevalcem Peter Ivičević, občinski predsednik. Stirje občinski svetniki so mu pomagali in od časa do časa dodali svoje opombe in spomine. Ivičević je 38 let star in je visok, temnopolt Dalmatinec, ki govori počasi. S ponosom nosi na glavi svojo partizansko čepico, in na njej peterokrako zvezdo. Do aprila 1941 je bil Drvenik mirna in tiha vas, kjer se je vsakdo brigal le za svoje male vsakdanje skrbi. Ko je vojna udarila na Jugoslavijo so odšli vsi za vojaško službo sposobni moški v armado. Po razsulu so se zopet vrnili, in zopet začeli svoje staro življenje, dokler niso prišli Italijani in z njimi ustaši Paveliča, ki so pozneje začeli klati Srbe. In življenje je postalo podobno težki mori. Moški so pobegnili iz vasi in se pridružili partizanom. Zene in otroci so se skrili v pečinah. Brokove gore, ki tam strmo padajo v morje. Kadarkoli je sovražnik gospodaril na njihovi zemlji, so pobegnili in se vrnili šele, kadar so prišli nazaj partizani in prevzeli oblast. Partizanska komanda je organizirala primeren sistem svaril, da jim je o pravem času svetovala, da odidejo. Drugače ni šlo, kajti Nemci so uvedli zverinske metode krutega mučenja in uničevanja. Zapalili so hiše, pobrali njihove ribiške ladje, pobrali mreže in začeli tudi jemati za talce celo žene in otroke. Težko je verjeti, da je mogoče, da bi vzel vojak — tudi ako je nacist — v roke triletnega otroka in mu odsekal obe roki. In vendar, v tej vasi se nahaja malo dekletce, kateremu manjkajo roke izpod lakta, in težko je dvomiti o resničnosti izjav tehi poštenih in odkritosrčnih ribičev, da je nemški vojak zagrešil ta zverinski zločin. Vsi ti ljudje so mnogo razmišljali o svoji bodočnosti in o bodočnosti svoje domovine. Povedo vam, da niso niti komunisti niti socialisti, in da žele edino živeti v svobodni in srečni državi. Kot je to povedal Ivičević, in z njim vsi prisotni, kar hočejo, je federativna Jugoslavija, v kateri bodo vsi Jugoslavlani enaki, brez skupin gospodarjev, in svobodno izvoljeni

Jugoslavlani in Čehoslovaki v Mehiki

Mexico City, (ONA). — Zanimljivi slovanske politike se zrcalijo v postopanju tukajšnjih Klonij Jugoslavije in Čehoslovaške.

Asocijacija svobodnih Jugoslovanov je glasovala za maršala Tita in sklenila, da bo podpisala začasno partizansko vladno.

Čehoslovaško - Mehikanska zveza pa je sklenila, da svojih prostorov ne bo več delila s tamnojšno poljsko zvezo. Čehi trde, da so pokazali Poljaki protirusko usmerjenost.

Vest iz Dunaja

Washington, (ONA). — Dunaj je eno onih mest, ki se hočejo na vsak način znebiti Hitlerjeve vojne, in iz časopisja je videti, kakšna je morala, kajti vsi listi vedno poročajo o zabavljanju Dunajčanov.

Dunajska številka berlinskega lista "Der Voelkische Beobachter" se pritožuje glasom Office of War Information: "Povsod moramo srečavati one neprijetne ljudi, ki govorijo o težavah vojne s posebnim podarkom. Vedno ponavljajo, da mi nismo hoteli vojne... in da jih vse te posebne vojne potrebuje in ukrepi sploh ne zanimajo."

Nacisti upostavili marionetno vlado v Črni gori

Washington. — Švenska Dagbladet je pred kratkim poročal, da so nacistične okupacijske oblasti upostavile direktorij od 8 oseb v novi marionetni državi Črni gori, ter povečali temu direktoriju nalogo, da vzdržuje red in mir.

Kvizlinški načelnik tega novega ravnateljstva, Vuk Sandvič, je baje izjavil glasom tega časopisnega poročila, da bo ena prvih nalog od nacistov kontroliranih okrajev Cetinja in Podgorice — ki so si nadeli zdaj ime "Republika Črna gora" — da si prizadevajo doseči izboljšanje sodelovanja med Črno goro in marionetnimi vladami Hrvaške in Srbije.

Biti brez slovenskega lista v teh časih se pravi biti brez zveze s svojim narodom.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

Izhaja vsak torek in petek

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891

Issued every Tuesday and Friday

Published by
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$4.00	For one year \$4.00
Za pol leta 2.00	For half a year 2.00
Za četrt leta 1.25	For three months 1.25
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$4.50	For one year \$4.50
Za pol leta 2.25	For half a year 2.25
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50

Dopisniki so prošeni, da dopise pošljejo vedno malo prej, kakor zadnje ure predno je list zaključen. Za toliko številke morajo biti dopisi v uredništvu najkasneje do petka jutraj prejšnji teden. Za petkovo številko pa najkasneje do srede jutra. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

POZOR! Številke poleg vašega imena na naslovni strani kažejo, do kedar je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Entered as second class matter, June 10, 1943, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

NASE STALIŠČE IN SANS

Glede Slovensko Ameriškega Narodnega Sveta (s kratkimi SANS) je naš list takoj ob njegovi ustanovitvi izpovedal svoje stališče. Kaj je bilo naše stališče do ustanovitve Sansa, je druga zadeva. Slovenski kongres, ki je v Clevelandu decembra 1942 ustanovil Sans, je z ustanovitvijo istega postavil pred nas vse nekaj dovršenega, in od tedaj naprej je bilo treba gledati na Sans le iz tega stališča, kakor na nekaj gotovega, kar je narod ustanovil in postavil pred nas vse, pa tudi povabil vse dele naroda na sodelovanje.

Načini, kakor se je Sans ustanovil, se nam niso dopadli, toda radi prerisanih časov mi nismo naperili kritike proti Sansu. Tudi nismo odobraval, niti ne odobravamo sedaj, nekatere zaključke izvršnega odbora Sansa. Toda s kritiko ne želimo biti prehitri, ker možnost je še vedno tu, da vodstvo Sansa lahko popravi vse, kar se zdi, da ni v popolnem soglasju z načeli, na katerih so se zedinile vse strani našega naroda, strani vseh raznih prepričanj.

Na zadnjem zborovanju širšega odbora Sansa je bila sprejeta resolucija, ki jo imajo nekateri le za nekako poslanico. Rev. Vodušek je v imenu katoliško mislečih Slovencev predložil resolucijo in ne samo spomenico. Resolucija je nekaj drugega od spomenice, in kadar je resolucija sprejeta po glasovanju, kakor je bila resolucija Rev. Voduška na zadnjem zborovanju širšega odbora Sansa, postane veljaven in obvezen sklep, po katerem se je treba ravnati, tako, kakor resolucija določa. Resolucija morda ni tako močna, kakor bi premnoški katoliški rojaki radi, da bi bila. Toda resolucija je tu in neka meja je postavljena. Taka določila so bila potrebna že takoj v začetku, pa bi bilo morda vse drugače, in mnogo prekanj bi si prihranili.

Sansu pa manjka še nekaj. Ima izvršni odbor in širši odbor. Nima pa nikakega juridičnega odbora, ali kakor že hoče kdo imenovati tak odbor, ki bi imel oblast nekakega razsojevanja o sklepih izvršnega in širšega odbora glede pravilnosti istih in glede striktnosti nepristranosti. Sans bi moral poslovati na nekih sličnih načinih, kakor posluje n. pr. naša vlada v Washingtonu: eksekutiva, zakonodaja in vrhovno sodišče.

Ali je to potrebno? Ali ne gre tu le za neke malenkosti in sitnosti? Prav nič ne. Pri Sansu in okrog Sansa je zbran narod vseh političnih struj. Prav lahko se zgodi, da bo skušala uveljaviti pri Sansu ta ali ona struja to ali ono, kar se danes nobenemu še niti ne sanja ne. En glas večine naj dobi kak tak predlog in lahko se ga uveljavi in izvrši. Ali bi ne bilo pametno in modro, da bi bila neka kontrola, neko vrhovno razsodišče pri Sansu, ki bi v vsakem takem slučaju ugotovilo, ali tak predlog žali ali ne žali načela te ali one struje pri Sansu? Tak odbor ali taka inštanca bi bila Sansu prav tako potrebna, kakor je potrebna na vsakem vozilu radi varnosti zavora. Naš nasvet je, da se pri Sansu taka inštanca čimprej ustanovi radi vsestranske varnosti.

Dalje se očita odboru, da ta naklanja podporo odboru Južnih Slovanov na mesec menda po \$1,500. Predsednik odbora Južnih Slovanov je Adamič. Odboru in Adamiču se predbaciva delovanje za komunizem. G. Zalar, zastopnik katoliških Slovencev v odboru, je glasoval proti. Predlog je dobil večino, in podpora se menda nakazuje. Katoliški krogi se s tem ne moremo strinjati, da se bo naš denar daljal za podporo odboru, ki razširja nam nasprotno ideologijo. Vidite, kako bi bila neka kontrola potrebna pri Sansu! In takih slučajev bo še več.

Sprejeta resolucija na zadnjem zborovanju širšega odbora je sicer kosček nekega jamstva, in če jo bodo na vodilnih mestih pri Sansu pravilno tolmačili, jim jasno kaže smernice, katerih se mora vodstvo za naprej strogo držati tudi v naklanjanju raznih podpor.

Zastopniki Kranjsko Slovenske Katoliške Jednote, Družbe sv. Družine, Slovenske Ženske Zveze in nekaterih ustanov, ki so po Rev. Vodušku predložili omenjeno resolucijo, so imeli pri tem le eno željo in ta je: ohraniti pri Sansu slogo in mir. To prizadevanje je opravičljivo posebno

zdej, ko je toliko naših katoliških naselbin zbiralo nad celo leto denar potom prireditve in drugače za Sans. Zdej pa kar obrniti hrbet in oditi in pustiti vse, bi ne bilo preveč modro. Treba pa je čuječnosti in ob požrtvovalnem delovanju za narod tudi paziti na svoje pravice. Če katoličani ne bomo sami pazili na svoje pravice, drugi ne bodo.

SLOVENSKI LETALEC SE JE SMRTNO PONESREČIL Waukegan, Ill.

Dne 15. januarja se je vršil v Waukeganu nenavaden pogreb. Pogrebni spreved je namreč spremljal aeroplan iz waukeganskega letališča. Ko so truplo polagali v grob, je letalo priletelo čisto nizko nad jamo in se na ta način poslovalo od pokojnega.

Dž, pokojni je bil letalec, slovenski sin naše naselbine Frank A. Gustisha, katerega starši Mr. in Mrs. Frank E. Gustisha bivajo na 2020 North Ave.

Nekako pred letom in pol je pokojni Frank pustil svojo službo pri Johnson Motors Co. in postal civilni letalski učitelj na Bush Fieldu, Augusta, Georgia. Letos 10. januarja se mu je tam pripetila smrtna nesreča. Njegovo letalo se je začelo sukati okrog, ko je letel nizko, kakih 35 milj stran od mesta Augusta. Treščilo je na tla. Obenem s Frankom se je ubil tudi njegov učenec letalski kadet Floyd L. Hazen Jr. iz mesta Coloma, Mich. Bila sta sama v letalu.

Frank Gustisha je bil rojen v Waukeganu 27. aprila 1915. Dobil je Waukegan High School. Zanimalo ga je letanje, zato se je dal izučiti za letalca najprej v letališču v Waukeganu, potem pa v La Grange.

Nesreča se je pripetila 10. januarja popoldne. Starši so dobili obvestilo naslednji dan. Dne 13. januarja so pripeljali njegovo truplo v Nemančev pogrebni zavod. Pogreb je bil 15. januarja. V cerkvi Matere Božje so opravili zanj slovesno pogrebno sv. mašo z asistenco. Domači župnik Rev. M. J. Hiti so opravili posebne pogrebne obrede, prav lepo nagovorili ob rakvi navzoče v slovensčini in angleščini ter spremili pokojnega na Ascension pokopališče. V sprevedu je bilo 26 avtomobilov.

Pokojni Frank A. Gustisha je bil dober mladenič za svoje starše in je imel mnogo prijateljev. Ko je ležal na mrtvaškem odru, je bil ves obsut s cveticami. Spadal je k društvu sv. Roka št. 94 ABZ. Člani so ga v lepem številu z ameriško zastavo spremili na pokopališče. Razen staršev zapuščala brata Edwarda in štiri sestre — Mary, Rosalie, Frances in Dorothy; vsi prebivajo v Waukeganu. Naj nam ostane v najnežnejšem spominu, preostanim pa naše sožalje. Starši so naročeni na Novi Svet.

Jennie Keber.

ŠENTŠTEFANSKI FANT JE PREVAŽAL "JUNAKA PUŠČAVE"

Chicago, Ill.

Veliki čieaški dnevnik The Chicago Sun je pred kratkim objavil popis in sliko poročnika Franka Ruparja, pod naslovom "Chicago Flier Piloted New Desert Hero," ki se takole glasi v prevodu:

Lt. Frank W. Rupar, sin Mr. in Mrs. Joseph Rupar iz 1820 W. 22. Pl., ima kot armadni letalec prav romantično ozadje. Ni še dolgo, odkar je bil premeščen od poveljstva zračnega prevoza, kjer je bil zaposlen v zračnem prevažanju tovarnega blaga iz Afrike v Indijo, k šesti skupini prevozne divizije v Long Beach, California.

Od januarja 1942 do januarja

ja 1943 je bil osebni pilot pri britiskem majorju, ki je nasledil znanega "Lawrence of Arabia" kot vrhovni poveljnik arabskih legij. V tej službi je moral Lt. Rupar izvrševati naloge in čine, ki so bili med najbolj nenavadnimi, kar jih je še kdaj moral izvrševati kateri letalec.

Ko je maja meseca leta 1941 dokončal svoje letalsko vežbanje, se je vpisal h Kraljevi kanadski zračni sili (Royal Canadian Air Force) in se je kot borilni pilot udeležil bojov na Angleskem.

Potem je bil premeščen na Srednji vzhod in je bil obenem s 300 drugimi letalci primoran ostati na tleh v Kairi, ker ni bilo aeroplanov.

Britiški armadni častnik, znan kot Glubb paša med milijoni Arabcev, ki ga obožujejo, ga je izbral izmed teh letalcev za svojega osebnega pilota.

V teku naslednjih 12 mesecev je poročnik Rupar prevažal po zraku tega močno zastraženega skrivnostnega moža od enega domačinskega naselja do drugega po njegovem ogromnem področju. Pri neki priliki je bilo 500 strelod oddanih na letalo.

Lt. Rupar je upravičen nositi znak britiške splošne vojne službe, znak zavezniške službe, znak egiptovske kampanje, pa tudi ameriški trak, pred-Pearl Harbor trak, afriški trak, azijski trak in Amerika-Alaska-Južna Amerika trak.

Poročevalec.

IZ URADA JPO-SS ŠT. 9

Waukegan-No. Chicago, Ill.

Na vprašanje, ali je naša podružnica dobila celo svoto \$1,500.00 od Waukegan-North Chicago Community War Chest, je sledeče pojasnilo dano v oziru te zadeve: Glavni blagajnik Mr. Leo Jurjovec je mesečno potrdil različne prejemke, katere je dobil do časa do časa, in sicer v sledečih svotah, in direktno iz urada Waukegan-North Chicago Community War Chest:

1.....	\$ 800.00
2.....	400.00
3.....	270.00
4.....	30.00

Skupaj\$1,500.00

Aktivnost v tem delu je nekoliko odnehala, ker je toliko drugih važnih zadev, katere so prišle na površje zaradi vojnih razmer, vendar pa se vidi, da ljudstvo ni pozabilo na to stvar in o priliki se bo zopet nastopilo s primernim programom v korist JPO-SS.

Anton Kobal, predsednik
Joseph Zorc, tajnik
Frank Nagode, blagajnik.

NAZNANILO PODRUŽNICE ŠT. 36 SANS

Waukegan-No. Chicago, Ill.

Glavna letna seja te podružnice se bo vršila v soboto 29. januarja 1944 ob 8. uri zvečer v Slovenskem Narodnem Domu. Na to sejo so vabljene vsi uradniki, društveni zastopniki in zastopnice in v splošnem vsi rojaki in rojakinje v naselbinah, ki so člani te podružnice.

Vabljeni ste vsi — in pridite v polnem številu. Volitev uradnikov in druge točke pridejo na dnevni red.

Odbor
podr. št. 36 SANS.

PRVI MED PRVIMI

Pred kratkim smo brali v clevelandskih listih naslednje poročilo:

"V sredo 12. januarja zvečer se je vršila letna delniška seja slovenske North American Bank Co. Delničarji so bili očitno zadovoljni s poročilom odbora banke in z lepim na-

MR. ANTON GRDINA, predsednik slovenske banke podjetja The North American Bank Co. v Clevelandu.

predkom, ki ga banka izkazuje za lansko leto. V direktorij za leto 1944 so bili izvoljeni: Anton Grdina, Dr. James W. Malley, Frank Mramor, Dr. Anthony J. Perko, Mike Pisk, Joseph L. Surtz, John Zalar, Frank Jakšič in Ray Breskvar, ki je glavni blagajnik banke.

Ta slovenska banka ima zdaj lep novi dom in njeno premoženje je naraslo že do štirih milijonov, odkar so jo nanovo organizirali.

Duša te banke je Mr. Anton Grdina, ki mu naj ob tej priliki posvetimo nekaj vrstic; saj jih zasluži.

Ga ni Slovenca v Ameriki, ki bi bil bolj poznan v svoji naselbini in po vseh drugih krajih kjer žive Slovenci, kakor je ravno Mr. Anton Grdina. Toda izven Clevelanda ni toliko znan kot bančni predsednik ali pa zaradi svojega pogrebnega za-

voda in svoje trgovine s pohištvo, temveč v prvi vrsti kot navdušen in vsestransko delaven katoliški slovenski laik, vnet katoličan, Slovenec in Jugoslovčan.

Dolga leta je posvetil največ svojih moči in svojega časa delu za ohranjenje slovenske narodne zavesti med rojaki po celi Ameriki. Že med zadnjo svetovno vojno je deloval veliko za uresničenje Jugoslavije. V ta namen je silno veliko žrtvoval. Za Jugoslavijo je navdušeno deloval vsa povojna leta in krepko deloval za tesnejše stike med ameriški Slovenci in ostalimi amer. Jugoslavlani, kakor tudi med rojaki v novi in stari domovini. Več let je bil tudi predsednik naše podporne organizacije KSKJ. Tukaj je deloval s tako vneto, da se je pod njegovim predsedništvom število članstva podvojilo. Vsako stvar, ki jo je spoznal koristno za naše ljudi, bodisi iz gospodarskega, narodnostnega ali pa verskega stališča, je podpiral iz vseh svojih moči, in njegovo delo se pozna zdaj in se bo poznalo še dolgo. Več Slovencev in Slovenek v Ameriki je prejele odlikovanje od jugoslovanske vlade, toda Mr. Anton Grdina je med vsemi prejel najvišje odlikovanje.

Ce se vprašamo, kdo med slovenskimi laiki v Ameriki je storil največ med slovenskimi izseljenci za poživljenje slovenskih katoliških organizacij, kdo je storil največ za ohranjenje in poživljenje slovenske in jugoslovanske zavednosti, kdo je bil najbolj neustrašen bojevnik za kar je spoznal kot pravo, kdo je največ žrtvoval, — na vsa ta vprašanja ni težko dati odgovora. Naj odgovori nanje vsak rojak in rojakinja po svojem prepričanju.

Čast in spoštovanje takemu možu in prvemu narodnjaku!

SEJA POSTOJANKE ŠT. 8 JPO-SS

Chicago, Ill.

Glavna letna seja postojanke št. 8 Slovenska sekcija Jugoslovanskega pomožnega odbora in obenem postojanke št. 60 SANS-a se bo vršila v ponedeljek dne 31. januarja 1944, v Tomažinih dvorani na 1902 W. Cermak Road. Pričetek ob pol osmih zvečer. Na dnevnem redu bo volitev odbora za tekoče leto, razmatranje o morebitni prireditvi to spomlad in pa druge važne zadeve, zatorej se prosite vsi stari in novo izvoljeni zastopniki in zastopnice, da se te seje gotovo udeležite.

Rodoljubni pozdrav,
Anton Krapenc, predsednik,
John Gottlieb, tajnik.

BARAGOVA NEDELJA

Chicago, Ill.

Še par dni, pa bo tukaj Svečnica! Dnevi letijo drug za drugim kakor telegrafski drogovci ob železniški progi, kadar se človek pelje kam z električno železnico. Zdi se nam, kakor da smo še včeraj poslušali slovesno božično pirkvanje, ki sta ga pri Sv. Štefanu tako lepo oskrbeli Mr. Martin Miller in Mr. Frank Roblek, pa je že mesec dni preteklo od takrat.

Prihodnja nedelja, 30. januarja, bo Baragova nedelja, posvečena spominu svetniške smrti največjega ameriškega Slovence, škofa Ireneja Friderika Baraga, ki je umrl 19. januarja 1868, potem ko je deloval v indijanskih misijonih 37 let.

Za stoletnico Baragovega prihoda v Ameriko je bila 29. decembra 1930 v dvorani sv. Štefana v Chicagu na občnem zboru ustanovljena Baragova Zveza. Na to zborovanje je prišlo 13 slovenskih duhovnikov in večje število laikov. Ta zveza posluje zdaj že štirinajsto leto. Sedaj jo upravlja naslednji odbor: Predsednik Rev. Frank Scheringer, podpredsednik Rt.

Rev. John J. Oman in Mr. Anton Grdina, tajnik Dr. Rev. Cyril Sircelj, zapisnikar Rev. George Kuzma, blagajnik Rev. M. J. Hiti, nadzorniki Rev. M. J. Butala, Rev. Frank Baraga in Rev. Louis Baznik, v odboru za publiciteto pa sta Rev. Aleksander Urkanar in Mr. Joe Gregorich.

Baragova Zveza nas seznaja z življenjem in delovanjem našega svetniškega rojaka, nas bodri, da bi ga posnemali v čednostih, predvsem pa čima na skrbi v imenu vse ameriške Slovenije, da stori vse, kar je iz naše strani mogoče storiti, da Sv. Stolica prizna tega najodličnejšega slovenskega Amerikanca za svetnika, če je tako božja volja. Niče med nami ne dvomi, da bi škof Baraga ne bil svetnik, toda od tega našega prepričanja do slovenskega cerkvenega razglasenja je še dolga pot, ki bo pa toliko krajša, kolikor bolj se bomo sami zanimali za svojega svetniškega rojaka.

Baragova Zveza se je zavzela med drugim tudi za to, da po slovenskih župnijah v Ameriki obhajamo zadnjo nedeljo v januarju kot Baragovo nedeljo. Ta lepa misel najde vsako leto večji odmev, kakor razvidimo iz poročil iz raznih naselbin.

Znano je, da Zveza nabira gradivo za Baragovo beatifikacijo, da je do sedaj že mnogo zbrala in napravila že vsakorvstne druge potrebne korake. Ravno tako daleč je zadeva napredovala in kaj bo še treba, o tem podrobnosti ne vemo. O priliki nas bodo že obvestili o tem odborniki sami.

Kakor je bilo oznanjeno v cerkvi, bodo prihodnjo nedeljo pri Sv. Štefanu pri vseh sv. mašah pridigali o škofu Baragi. Pri tej priliki bo tudi posebna kolekta za Baragovo Zvezo.

Poročevalec.

ŠIRITE LIST AM. SLOVENEK!

DOGODKI

med Slovenci po
Ameriki

Veselo presenečenje

Calumet, Mich. — Družina Mr. in Mrs. Anton Rangus, ki je naročena na Am. Slovenec, ima pet sinov pri vojaki. V začetku tega meseca je prišel iz Alaske obiskat domače sin Ralph. Po 21 mesecih vojaške službe v Alaske je bil sedaj premeščen nazaj v Zedinjene države; njegov stan je zdaj v Arkansasu. Podal se je tudi v Detroit, da tam obišče svoja dva brata in tri sestre. Imena Rangusovih fantov vojakov so Joseph, Anton Jr., Frank, Ralph in Louis. Vsi so bili že doma na dopustu, razen Josepha, ki se nahaja na Havajskem otočju. Bog daj, da bi bilo tega nesrečnega klanja skoraj konec in da bi se fantje povrnilo nepoškodovani.

Nov grob

Sheboygan, Wis. — Tukaj je umrl rojak Joseph Prime, star 65 let in doma iz Male Bukovice pri Ilirski Bistrici. V Ameriki je bil 38 let. Tu zapušta ženo, v San Franciscu pa omoženo hčer.

Deček, deklica

Milwaukee, Wis. — Rojenice so se zglasile v zadnjih dneh pri sledečih slovenskih družinah: Dolar Sassie (prejšnja Anna Kolentz) iz So. 7. St., kjer so pustile sinčka, ter Frank J. Zaffran, 1552 W. Windlake Ave., kjer so pustile hčerko.

Joseph Zagar preminil

Chicago, Ill. — Dne 20. jan. je umrl rojak Joseph Zagar, iz 1636 W. Cermak Rd. Dva meseca mu je še manjkalo do 65 let. Doma je bil iz Iške vasi pri Ljubljani, v Ameriki pa je bival od svojega 18. leta naprej. Zapušta ženo in družino. Pogreb je bil v ponedeljek 24. jan., iz Zefranovega zavoda v cerkev sv. Stefana, kjer je bila opravljena zadušnica za pokojnega, nato pa na Resurrection pokopališče. Preostali naše sožalje, pokojnemu pa naj sveti večna luč.

Rojakinja umrla

Tower, Minn. — Nedavno je umrla tukaj Mrs. Frances Lovšin, stara 85 let. Po sv. maši zadušnici, ki jo je opravil Rev. John Jerše v cerkvi sv. Martina, je bila pokopana na Lakeview pokopališču.

Dve poroki

Chisholm, Minn. — V cerkvi sv. Jožefa sta se pred nedavnim poročila dva para: Miss Margaret Catherine Krause in Frank L. Trdan, ter Miss Margaret Bradach in Arthur Petri. Poročne obrede je vodil Rev. J. E. Schifferer.

Dva Slovence umrla

Detroit, Mich. — Pred nekaj tedni je umrl George Majerle, bivši star naseljenec v Calumetu, star 71 let in doma iz Dolja pri Poljanah v Beli Krajini. Zapustil je pet odraslih otrok. Nadalje je pred kratkim umrl Herman Toman, star 65 let in doma iz okolice Ljubljane. Zapušta ženo, sina in hčer.

Smrtna kosa

Kenosha, Wis. — Pred kratkim je umrl rojak Joseph Žerovec, 66, doma iz Predtrga pri Radovljici na Gorenjskem. Tukaj je bil 40 let. Pred petimi meseci mu je umrla žena, sin, ki je služil v mornarici, pa je pogrešan že poldrugo leto.

Iz Pennsylvanije

Pt. Marion, Pa. — Dne 11. jan. je tukaj umrl Andrej Kravanja, 65, doma iz Bovca na Goriškem. Deset let je bolehal vsled nahuje in revmatizma. Živel je sam v Leckronu, Pa.

IZJAVA

zastopnikov katoliških ustanov in organizacij glavnega in širšega odbora Slovensko ameriškega narodnega sveta.

8. januarja 1944 je bil sklican v Chicago širši odbor Slovenskega narodnega sveta na važno sejo.

V preteklem letu so nekateri odločilni odborniki Sansa pogosto zavzeli tako pristransko stališče, objavljali tako pristransko poročila in načrte za bodočnost, da so med slovenskim katoliškim narodom povzročili mnogo obsodbe in so nekateri javno zahtevali, da izstopimo iz Sansa vsi, posamezniki in naše organizacije. Zato smo se pred to sejo — bilo nas je 18, ki smo se te seje udeležili — resno in iskreno posvetovali, kaj naj storimo.

Zedinili smo se za resolucijo, ki je jasno začrtala naše stališče. Sans mora ostati nad vsemi strankami. Opuštili mora vsako strankarsko stališče, strankarsko poročanje in strankarske načrte za slovensko bodočnost. Sans mora vedno ostati glasnik vseh Slovencev brez razlike, tukaj in tam. Odločno poudarjamo njegov veliki pomen in zato tudi potrebo, da smo v njem enako kot vsi drugi.

Po skušnjah preteklega leta — v katerem so se dosegli lepi uspehi, a so bile zagrešene tudi mnoge napake — naj Sans odsele tem glasnejše nepristransko zastopa naš narod pred Združenimi narodi, nas vse obvešča o važnih dogodkih in skupnem delu; enako, pa naj skuša s pomočjo Združenih narodov doseči ob za to določenem trenutku vstajo vseh Slovencev brez izjeme proti tujim nasilnikom. S takim nastopom si bo naš narod sam priboril svojo svobodo in odločil svojo bodočnost.

Resolucijo — ki je v naslednjem odstavku objavljena — smo seji širšega odbora Sansa predložili in je bila soglasno sprejeta. To nas je prepričalo, da smo vsi znova potrdili našo voljo za skupno delo za našo slovensko stvar. Upamo, da nas bo delo v prihodnosti v tem potrdilo in nam prineslo vsem skupaj tem lepše uspehe in kmalu veliko zmago vsem nam Slovincem.

Rev. V. Vodušek,

Rev. M. J. Butala.

George Brince, Josephine Erjavec, John Gornik, John Jerich, Leo Jurjovec, Helen Kušar, Johana Mervar, Albina Novak, Emma Planinšek, Mary Polutnik, Marie Prislund, George Stonich, Frank Vraničar, Frank Wedic, Joseph Zalar, Louis Železnikar, Joseph Zorc and Ivan Zupan.

RESOLUCIJA

Slovenski ameriški narodni svet smo ustanovili z namenom, da združimo vse ameriške Slovence k delu za trpeči slovenski narod v stari domovini.

Slovenski kongres je postavil SANS nad vse stranke in struje. Postavil mu je kot edini cilj delovati in boriti se za združitev vseh Slovencev v svobodno in demokratično Slovenijo v federaciji z drugimi južno-slovanskimi narodi in pro-

pagirati to idejo z vsemi močmi med Združenimi narodi in zlasti v naši državi.

Prepričani smo bili, da smo s tem izjavili težnjo in voljo celokupnega slovenskega naroda, ki je ječal in ječi v stari domovini pod nasilno okupacijo. Prepričani smo bili, da so tudi tam vsi brez izjeme struj ali strank odločeni boriti se za ta isti cilj.

Med tem so se dogodki v domovini hitro razvijali. En del slovenskega naroda, pod pretežnim vodstvom komunistične stranke, ki je edina že takrat imela v rokah dobro razporeno podzemsko organizacijo, se je odločil za takojšen oborožen odpor proti okupatorjem. Z žalostjo ugotavljamo, da je pri tem — v silno neurejenih in razrvanih razmerah — prišlo tudi do ostrih strankarskih bojev in do bratomornega klanja in ubijanja, ki ga odločno obsojamo.

Iskreno pozdravljamo vsak odpor proti tujim nasilnikom. Nikakor pa ne odobravamo, da bi se s poudarjanjem samo tega odpora hotelo ustvariti videz, da so vsi drugi Slovenci postali nezvesti našemu skupnemu slovenskemu programu. Prepričani smo, da so vsi kot ena sama ogromna sila pripravljeni, da udarijo po sovražniku ob prvi ugodni priložnosti. Enako tudi ne odobravamo misli, da bi tak prvi udar katerikoli posameznik skupini dal pravico odločati potem o usodi celega naroda.

Če je SANS v poslednjem času po nekaterih vodilnih članih hotel ustvariti in propagirati misli in sodbe, želimo in hočemo, da mu vrnemo spet tisti duh, v katerem je bil ustanovljen.

Želimo in hočemo, da se SANS tudi odsele brez razlike, poudarjanja in izjavljanja raznih strankarskih načrtov za bodočo svetovno in domačo ureditev, bori samo za združitev vseh Slovencev v svobodno in demokratično Slovenijo, ki naj si sama odloči svojo bodočnost ureditev.

V ti borbi naj propagira še dalje to našo voljo med vsemi Združenimi narodi in išče njih pomoči in zaslombe, zlasti med našimi slovanskimi brati.

Skuša naj ohranjanje med Slovenci v stari domovini duha skupnosti, ki bo ob pravem trenutku dvignil vse do zadnjega v odločen odpor in boj proti sovražniku; za tako vplivanje na Slovence v stari domovini naj skuša uporabiti zlasti tudi ves vpliv naše države.

Enako pa naj skuša tudi po svojih močeh obveščati vse Slovence v Ameriki pravilno in nepristransko o resničnem stanju dogodkov in naše borbe.

Upamo, da je med nami še dovolj bratskega duha, da se združimo za temi cilji, ki smo si jih ob ustanovitvi zastavili.

Ta resolucija je bila sprejeta soglasno — z dodatkom pisatelja Adamiča, da je to ideal za vse, ki se naj ga tudi vsi drže.

MEH ZA SMEH

ABRAHAM A SANTA CLARA

Znani pridigar Abraham a Santa Clara je povabil nekega misionarja, ki je slovel po svojih lepih pridigah, naj bi neke nedelje pridigal tudi v njegovi dunajski prižnici. Abraham je tudi sam poslušal to pridigo in pri tem zaspal. Pri kosilu mu je očitajoče rekel misionar:

"Brat moj, prespal si mojo pridigo!"

"Ne srdi se," mu je odgovoril pridigar, "zakaj če mi boš očitati, da sem zaspal, moram jaz tebi očitati, da si me s svojim govorom uspaval."

TAKO LAHKO TO NE BO!

Korespondent pregleduje došlo pošto. Zdjaci pokliče k sebi:

"Gospod Mrna, tule imam neko naročilo, pa ne morem imena prebrati."

Brez pomišljanja odgovori Mrna:

"Pišite mu: Podpis nečistiv!"

AMERIŠKA VLADA PODAJA PRIZNANJE SLOVENCEM V MILWAUKEE IN WEST ALLISU

UNITED STATES TREASURY DEPARTMENT

Zgoraj je zmanjšan posnetek originalnega certifikata, katerega smo Slovenci dobili od federalnega zakladniškega departamenta v zahvalo in priznanje za naše patriotično sodelovanje v zvezi z nakupom ambulanc za transportiranje ameriških vojaških ranjenikov. Čini te vrste so zabeleženi in upoštevani ter je lahko vesel vsakdo, ki je kaj daroval ali delal za to plemenito patriotično akcijo. Certifikat bo dejan v okviru in razstavljen pri društvenih sejah ali obešen na kakem javnem ali prominentnem prostoru.

TO IN ONO IZ ŽIVLJENJA IN SVETA

NEMCI ZNIŽUJEJO ODMERKE ZA HRANO

Berne, Švica. — Poročilo iz Nemčije omenja, da so nemške oblasti znižale odmerke za prehrano. Vsi odmerki za jestvino so temeljito znižani, pravi vest. Znamenje, da Nemčiji primanjkuje kruha.

SVARILO PRED DIFTERIJO

Springfield, Ill. — Zdravstven urad za državo Illinois objavlja, da se je pojavilo v okoliščini Freeporta osem slučajev difterije (davece). Možno je, da se začnejo slučajji višati, zato je priporočljivo za vsakega, da za vsak slučaj — takoj — dobi primerno zdravniško pomoč.

RAVNO PRAV ZA STRICA SAMA

Fred B. Wyn je korenjaški policaj v Evanstonu, Ill., in ve tudi vse zvijačnosti jujitsu borbe. Vendar se je zgodilo, da se nekega dneva pred kratkim ni mogel prijaviti za službeno delo.

Njegova soproga je poklicala policijsko postajo in povedala, da se je njen mož tako potolkel na kolku, da ne more hoditi. Svojemu sinu je namreč razlagal jujitsu borbo, ga premetoval vse naokrog po stanovanju, potem mu je pa rekel: "Junior, zdaj pa ti poskusi na meni, kar sem ti povedal in glej, da si boš vse zapomnil."

Poba si je vse precej dobro zapomnil. Zagnal je očeta po hiši, da je priletel navrh radiatorja na drugi strani sobe.

Morda je že v tej rodovini, da so pripravni za borbo, morda je pa tudi gibčnost tega 16-

letnega fanta eden vzrokov, zakaj jemljejo k vojakom najraje mlade.

IZGUBLJENA UMETNOST

"Umetnost obdavljenja obstoji v tem, oskubiti gosko na tak način, da se dobi kar največ perja in kar najmanj gaganja." Tako je zapisal Colbert leta 1665.

PRAVA JUŽNA VLJUDNOST

Mrs. Frances Moorefield iz Danville, Va., je bila na obisku v Columbia, S. C. Kakor večina drugih zunanjih obiskovalcev, si je tudi ona hotela ogledati državni dvorec, toda bila je razočarana, ko je prišla tja in našla vrata zaklenjena. Neki mož je ravno prihajal do li po stopnicah, pa ga je vprašala, če bi si lahko ogledala poslopje, kljub temu da so ure za obiskovanje minile. Vljudno je odklenil vrata in razkazal ženi celo poslopje. "Kaj bi rekli, ko bi vas zdaj guverner spremljal domov?" jo je nato vprašal.

"To bi bilo naravnost imefitno," je odvrnila Mrs. Moorefield.

"Torej, dovolite mi!" je rekel guverner Olin D. Johnson, ko jo je vzel k svojemu avtomobilu.

NAJNOVEJŠA RAZISKOVANJA O GROBU SV. CIRILA

Pred to vojno so se zanimali razni učenjaki do blizu 75 let za grob slovanskega apostola sv. Cirila v Rimu. Prvo razpravo o tem je bil napisal moravski zgodovinar benediktinec

Beda Budil. Tik pred to vojno pa je načel to vprašanje v sofijski reviji "Rodina" bolgarski profesor Filov. Rezultate vseh raziskovanj pa je nato objavil praški profesor Pata v reviji narodnega muzeja.

Na podlagi dolgih raziskovanj trdi profesor Filov, da je bil najbrž sv. Ciril pokopan v baziliki sv. Klementa pri Kolo-seju v Rimu, v prejšnji Klemen-tovi kapeli, ki je bila zgrajena v četrtem stoletju na temeljih hiše, v kateri se je rodil sv. Klement. Ko so prekopavali to baziliko, so našli freske, ki so v zvezi s slovanskima apostoloma sv. Cirilom in Metodom. Ena freska predstavlja sv. Cirila pred bizantinskim cesarjem Mihailom III., ki ga je poslal na Moravsko, druga pa prikazuje oba sveta brata, ko kličeta pred Kristusovim prestolom.

Profesor Filov je mnenja, da se lahko sklepa po freski pred vzhodom v staro svetišče — ta predstavlja prenos zemskih ostankov nekega duhovnika v baziliko sv. Klementa — da je to grob sv. Cirila. Iz napisa je prišel do sklepa, da so vati-kanske oblasti v tej kapeli pokopale zemске ostanke iz Vatikana, to pa da se nanaša samo na sv. Cirila.

Njegovo truplo je bilo najprej pokopano v Vatikanu. Od tod pa so ga prenesli, na prošnjo njegovega brata, v baziliko sv. Klementa, kjer je bil najbrž pokopan v bližini glavnega oltarja. Pred 60 leti so pri izkopavanju našli blizu glavnega oltarja grobnico iz žgane gline, ki je bila od zunaj in od znotraj obložena z marmornatimi ploščami. Grobnica pa je bila prazna.

Kaj se je zgodilo z ostanki mrtvega sv. Cirila, tega nihče ne ve. Ponavadi se dogodi, ko odpirajo takšne grobnice, da ne najdejo v njih niti pepela.

NIČ JI NI BILO

Ali ste si že daj mislili, ko ste šli prek ceste, pa so težki truki drveli mimo vas, kaj bi bilo z vami, ko bi vas kateri zadel?

V Glendale, Calif., je truk zadel 83-letno Mrs. Ello Berry in jo je vlekel s seboj 30 čevljev. Pa se je pobrala, in ko je priskočil policaj, da bi ji pomagal, mu je rekla: "Mlad do človeče, nikar mi ne bodi na poti! Se mi zelo mudi. Iti moram na trg."

Bila je ena takih nezdod, da se ni nič posebno hudega pripetilo. Krepki ženici je samo zdrobilo očala in jo malo obdrgnilo na enem samem mestu, drugega pa ni bilo.

POMEN RUSKIH MEJA ZA NAS

Napisal Carl Hartmann

Washington, (ONA). — Ko se je vlada Zedinjenih držav pred 25 leti zadnjič zanimala za ruske meje na zahodu, smo Amerikanci mislili, da bi se morale nahajati približno ravno tam, kjer jih namerava napraviti sedanja sovjetska vlada.

V tisti dobi, namreč takoj po zaključku prve svetovne vojne, so bile Ameriške Zedinjene države in vsi drugi zavezniki v največjih skrbih pred napredovanjem komunizma, takozvano "grozno boševizma". Rusija se je nahajala v sredi strašne meščanske vojne, tako da je bilo vsem nasprotnikom komunizma prav lahko preskrbeti si zavezniško podporo, ako je šlo za to, da se odtrga od Rusije del njenih zahodnih ozemelj. Naša misel pa je bila takrat, da nobena teh teritorialnih sprememb ne sme postati definitivna, dokler ne pride na Ruskem do urejene skupne vlade.

Večina ljudi zdaj pozabljajo, da je bila naša zemlja v veliki meri odgovorna za takozvano Curzonovo linijo, katero danes Rusi ponujajo Poljakom kot primerno mejo. Ta linija je edina, ki je v soglasju s slavno 13. točko Wilsonovih zahtev, ki predpisuje ustvaritev neodvisne Poljske države. "V katere mejah naj se nahajajo vsa ozemlja z izključno poljskim prebivalstvom..." Podtajniki Frank Lyon Polk, ki je bil Wilsonov zastopnik v najvišjem zavezniškem zboru, je bil v veliki meri odgovoren za potek te linije, ki je bila izdelana proti koncu leta 1919. Nekaj časa je celo nosila kot dokaz tega ime: Curzon-Polk linija.

Ko so šli Poljaki v teku svoje vojne z Rusijo preko te linije, smo v popolnoma jasnih besedah povedali svoje ogorčenje. Državni tajnik Bainbridge Colby je dostavil poljskemu zunanjemu ministru Wincenty Witosu svarilo... "Zedinjene države... ne morejo odobravati programa ofenzivne vojne napram Rusom, izvedene od Poljske vlade."

In Colby je dodal: "Ameriška vlada je prepričana, da bo prodiranje Poljakov v Rusijo vzbudilo v tej deželi narodno zavest, ki more dati njenim vo-djem dovolj sil, da napadejo poljsko ozemlje." Močno je takrat priporočal ameriški državni tajnik, naj Poljaki ostanejo zadržani za Curzonovo linijo.

Poljaki pa so to ameriško svarilo omalovaževali, ter so s pomočjo Francozov pogнали Russe nazaj. V Rigi so diktirali mir in meje, ki so ostale veljavne do leta 1939.

Washington je mir v Rigi pozdravil z ogorčenjem, tako da so uradniki State Departmenta povedali novinarjem, da teh meja ne bomo nikdar priznali. Slišali smo takrat prorokovanja, ki so se izkazala za pravilna, da bodo te meje izvor velikih težav. Mnogo je bilo takih, ki so se skladali z ruskim ambasadorjem Bakhmetevom, ki je takrat zastopal zamejno vlado Kereškega:

"Mir v Rigi predstavlja povečanje poljskega ozemlja z neposredno aneksijo ruskega ozemlja... Zopet obnovljena Rusija ne bo nikdar priznala miru, ki jo trga na kose, in je izsiljen v času, ko je brez moči... Mir v Rigi je radi tega dejanje, ki vsebuje nemire in konflikte. Grozinja za bodoči mir..."

V letu 1922 so si prizadevale baltske države — Estonija, Latvija in Litvanska — da utrde svojo neodvisnost napram Rusiji. Druge države v Evropi so jih bile priznale, toda mi smo se še vedno obotavljali. Končno je prišlo tudi ameriško priznanje, toda to se je zgodilo

še, ko je bil pisal naš komisar v Rigi, Evan E. Young, naslednje:

"Trajnost njihovega sedanjega položaja neodvisnih držav bo najbrže... odvisna od slabosti ali moči sedanje ali katere koli druge ruske države... Pozneje je pričakovati, da bodo postale te države — prosto iz osnovnih gospodarskih zakonov — del nove ruske federacije..."

Mr. Young, ki je danes Vice-President družbe Pan-American Airways Systems, se je tukaj izkazal, da je najbrže jako dober prerok.

Rusija ni nikdar priznala rumunskih zahtev glede obmejne dežele Besarabije, katero je po-grabil Bukarest leta 1918. Leta 1940 je Rusija to provinco zopet vzela nazaj, a pozneje so jo Rumuni s pomočjo nacistov zopet dobili v svoje roke nazaj. Toda danes se čete Rdeče armade že zopet približujejo njenim mejam. Tukaj je mnogo različnih misli, komu naj ta dežela pripade, toda naša država ni nikdar uradno priznala rumunskih pravic na posest besarabske zemlje.

Leta 1918 je državni tajnik Robert Lansing s poudarkom zahteval — v skladu z našo splošno politiko, — da naj stvar počaka tako dolgo, da bo mogla Rusija povedati svoje mnenje. Toda druge države, ki so bile priznale rumunsko aneksijo, so pritiskale na nas, češ, da moramo storiti isto. Takrat je Charles J. Vopička, naš poslanik v Srbiji, Rumuniji in Bolgariji, poslal State Departmentu naslednjo brzojavko:

"Sedanja Nemcem prijazna rumunska vlada silno izkorišča aneksijo v svoj prid, in naglašajo, da je Rumunija zdaj večja kot kdajkoli... in pripisuje vse zasluge sami sebi, akoravno nima nobene pravice do tega."

Pozneje smo odklonili svoje priznanje celo kljub temu, da so mirovne pogodbe v Saint Germainu in Petit Trianonu odobrile aneksijo Besarabije s strani Rumunije. In uradni zemljevid Evrope, katerega se poslužuje oddelek za tekoče informacije našega State Departmenta, zemljevid, katerega je izdelal naš general štab v letu 1924, kaže Besarabijo še vedno v ruski barvi, ko da je še vedno del Rusije. Preko nje pa je z rdečo tinto napisano: "Rumunska okupacija."

Šele v letu 1934 smo začeli smatrati, da so izseljenci, ki so prihajali v to deželo iz Besarabije, del rumunske priseljenske kvote. Naše priznanje pa ni šlo sploh nikdar preko tega.

TISKOVINA

"Tele hlače bi rad poslal kot tiskovino."

"Ne gre!"

"Kako to? Saj se vendar vsaka reč, ki je na obeh straneh odprta, lahko pošlje kot tiskovina?"

SAMO PAR STO

Baragovih Pratik za prihodnje leto je še na rok. Kdor jo še nima, naj zdaj hiti, da ne bo prepozno z naročilom!

"BARAGOVA PRATIKA"

za prestopno leto 1944

Letos je povečana za celih 22 strani. Krasso ilustrirana z mnogimi različnimi slikami. Povestni del je nadvse zanimiv, kakor tudi vsa druga vsebina. Pratika stane letos s poštnino

40 CENTOV,

kar je poslati v čeku, Money order ali v gotovini na naslov: BARAGOVA PRATIKA 1849 West Cermak Road, CHICAGO (8), ILL.

TA JAPONEC NI VEČ NEVAREN

Tukaj vidimo, kako so marini na svojem prodiranju skozi džunglo na Novi Britaniji za trenutek postali, da bi si ogledali prvega japonskega vojaka, ki so ga njihove čete ubile med invazijo na ta otok v Južnem Pacifiku. Sovražniki so imeli pri Cape Gloucester 2.400 mrtvih.

IZ GROBA K OTROKOM

Medtem ko telo prhni in se kosti spreminjajo v prah, se še joče marsikatero v grob zaprto srce. Zakaj gorje, ki tare njegove najdražje na svetu, mu ne da počivati v miru.

Prenekateri od mrtvih milo tožijo Bogu, kako težko jim je na pokopališču, ko ga nimajo njihovi osiroti otroci človeka, ki bi jim pomagal v stiskah časnega življenja in jim pokazal na pravo pot. Samo zategadelj Vsemogočnega goreče prosijo, naj jih pusti pogledat k sirotam vsaj za kratek trenutek.

Toda njihove prošnje so redkokdaj, redkokdaj uslišane.

Le milosti polna Mati božja je že nekajkrat izprosil pri Bogu, da je smel kdo celo iz skrivnostnega sveta mrtvih nazaj na svet, da je svoje potolažil in izpodbudil, druge pa še o pravem času posvaril.

Nekoč se je zgodilo, da so odnesli na božjo njivo mater, ki je morala umreti z naglo smrtjo in zapustiti šest otrok.

Nekaj časa že je počivala v tišem grobu, ko jo je presunljivo ječanje zbudilo iz najtrdnjega spanja.

Bilo je sredi noči, ko je pri sluhnila in spreumela, da tarnajo njeni otroci. Zlostno so jo klicali nazaj in najbolj ginja livo najmlajši. In na ubogo zakopano srce v trohnečem telesu je legla neznozna muka, da ni moglo več zaspati.

Mati je v veliki nemoči in grenki žalosti dvignila sklenjene, izsušene mrtve roke s podobico Matere božje in začela moliti k najbolj usmiljeni Priprošnjici trpečih.

"O, sveta Mati božja! Tebi je trpljenje Tvoje edinega Sina presunilo srce s sedmimi meči, da veš, kako neizrekljivo hudo je materi, ki ne more pomagati svojemu ljubljemu otroku. Glej, po meni se jih šest joče tako, da so me zbudili celo iz spanja v grobu! Kako se morajo čutiti zapuščene, kako jim mora biti strahno! Sveta Gospa, usmili se me, usmili se mojih otrok in preprosi svojo Sina, da me pusti nocoj k njim!"

Dobrotljiva varuhinja vseh zapuščenih, zavzemi se zame! Naj grem, naj grem k otrokom! Saj bom spet nazaj v grobu, še preden pojde sonce na obzorje. Le za prav malo časa me pusti na svet! Le za toliko, da privijem otroke na srce in posvarim trdo mačeho!"

Tedaj se je grob iznenada odprl in pokrov krste je sam popustil, ko se je mati uprla vanj. Bilo je ravno polnoči, ko je stopila iz groba.

Po temi je prehodila že vso vas, ko so jo začutili psi in začeli viti. Toda njej tega ni bilo mar; svojo pot je spela dalje, dokler ni prišla na kraj vasi do koče, kjer sta pod okni rastle dva slezova grma, pred vrati pa stara hruška.

In ododod je neprejeljivo udarjalo v noč žalostno otroško ihtenje in trgalo materi srce. Po glasovih je razločila, da od vseh šestih niti eden ni spal.

Da se zbere in si opomore, je mati malo postala pred vrati koče, kjer je bila nekdanj doma. In tedaj je celo staro hruško zaslišala s tihim otožnim šelestenjem praviti, kakšni reveži so njeni otroci, odkar jih namesto nje ravna mačeha.

Trepetaje je segla z roko k vratom, ki so se v tistem hipu sama odprla. Bilo je, ko da tudi koča komaj čaka, da že prestopi prag.

Kakor po trnovi poti je šla po veži in stopila v izbo, kjer je zagledala dreveneti otroke na golih tleh. Od mraza in lakote ni bilo nobenemu moči spati.

Komaj da je stopila mednje, so jo spoznali vsi, celo najmlajši. Takoj ji je pomolil ro-

kice in ji začel lesti naproti. Zavzeti od strahu in hkrati od veselja so vsi vikali le edino besedo: "Mati, mati!"

Ko so se malo opogumili, so ji po vrsti začeli razlagati, kaj morajo trpeti, odkar imajo namesto nje pisano mater. Vse vprek so hiteli, da najmlajši še zdaj ni shodil, da so dan za dnem lačni, da je celo najstarejša deklica pozabila moliti Zdravo Marijo. Bosi, komaj za največjo silo oblečeni in premrli so se stiskali k njej in jo prosili, naj ostane pri njih, da jim bo spet kakor nekoč.

Materi so se ob tem od bridkosti zalile oči s solzami. Spričo bede, ki se ji je razkazovala, je trpela tako, da ni mogla niti spregovoriti. Iztrgala se je otrokom, ki so ji pomaljšali ko paličice drobne rokice, in sedla na klop ob steni.

Šele čez nekaj časa je pribrala spet nove moči. Tedaj je vstala, zakurila v peči in skuhalo otrokom kakor prej, ko je bila še živa. In kakor nekdanj jim je nalila v skledo in podrobila kruh, najmlajšega pa je vzela v naročje in mu nospila v usta. Ko so pojedli, jih je najprej še umila in počesala, potem pa šla in pokleknila z njimi pred sveto podobo, da so se vsi skupaj zahvaliti Bogu za vsakdanji kruh.

Mati je goreče prosila nebeškega Očeta, naj prizaneša otrokom ker so pozabili skoraj vse molitve, odkar je ona v črnem grobu.

"Odpusti nam naše dolge," je molila in se grenko jokala. Otroci pa so zgrnjeni okoli nje šepetaje ponavljali besede, ki jih je izrekovala.

Ko so pomolili še za očeta in poprosili Vsemogočnega, da bi mu bil vselej milostljiv, jih je mati s tresočo se roko vse po vrsti pokrivala na čelo in spravila spat.

Nato je stopila v drugo izbo in zbudila mačeho, ki se je nenadejane prikazni tako zelo ustrašila, da je vsa omahnila in je izbuhnenih oči bolščala vanjo. Malo je manjkalo, da ni od groze pri priči umrla, ko jo je prikazen podmolilo nagovorila:

"Glej, celo iz groba sem prišla nazaj, da te posvarim in ganem. Žena, ne muči več mojih otrok!"

Zalostnega in strogega pogleda jo je še nekaj časa molče gledala, nato pa izginila v temo.

V tem so zunaj zalajali psi.

Mačeha se je na pol živa pridvignila v postelji in iznenada znova obstrmela. Temno izbo je na celem oblila jasna mesečina in v beli zarji je zagledala zdaj samo Mater božjo. Sveta Gospa je resnega obličja obstala poleg nje in dela: "Pametuj to noč in nehai pokoriti pastorko po krivem! Ne pozabi besed njihove mrtve matere in spremeni svoje srce, dokler utegneš!"

Mati božja se je vznesla iz koče, in sij je minil. Noč je spet razločila svoje sence, in nekje v dalji so tulili psi.

Materin duh se je vračal v grob.

EVERY STORY SHOULD HAVE A HAPPY ENDING!

Fight Infantile Paralysis! Send your dollars and dimes to the President at Washington.

NE DAJO SE USTRAŠITI

Američke WACS, nastanjene v Delhi, Indija, niso čisto nič zavržale, ko so indijski kačji čarovniki spustili iz cekarjev svoje smrtne kobre. Vojakinje se smejijo, ko se pošastne hivali tako lepo zibljejo po glasovih domačinskih piščalk, napravljenih iz neke vrste posušenih buč.

NAROD JE TUDI VERI NAJVIŠJA VREDNOTA NA ZEMLJI

Kaj pravi naša sveta vera o teh vprašanjih? Kaj pravi o narodnosti, kaj o svobodi? Ali sem dolžan biti Slovenec, kakor sem dolžan biti član kakakega društva? Ali je narodnost sploh vrednota v očeh krščanske vere? Ali jo sveto pismo pozna in priznava?

Začnimo z odgovorom na to zadnje vprašanje. Kdor je le kdaj bral kakšne zgodbe sv. pisma, ve, da je neprestano govor o izraelskem in judovskem ljudstvu. Sv. pismo dobro pozna, priznava in loči narode ter uči z nazornimi zgledmi, da sprejemamo od Boga določene naloge, prav kakor posamezniki. Izraelstvo ljudstvo je bilo n. pr. posebej izvoljeno, da pripravi človeštvo na evangelij.

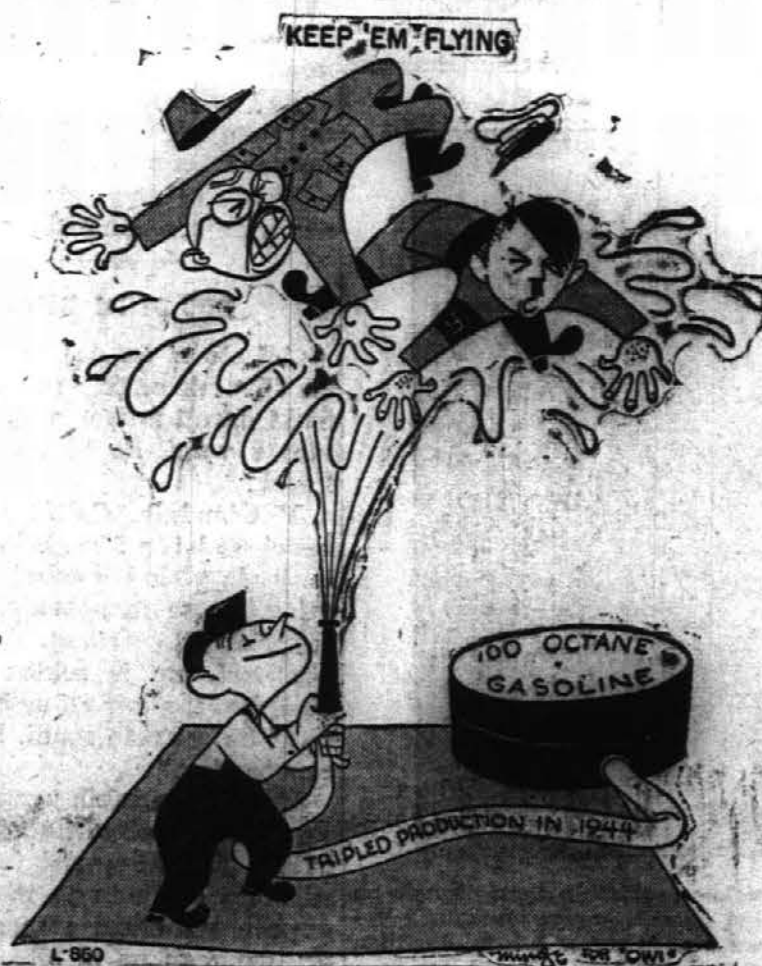
Kaj je narod? Odgovori so še danes različni. Lahko bi ga kdo zmatral za skupino ljudi, ki imajo isto vero, za drugakega očaka posebno poplačati, mu je obljubil, da ga bo pomnožil v mogočem narodu. Abrahamu je ponovno zagotavljal: "Silno te bom pomnožil in napravil bom iz tebe narode in kralji bodo izšli iz tebe." Mojzesu je ponujal: "Tebe pa napravim v velik narod." Najlepši zgled, kakšno edinstveno vrednost ima v božjih očeh narodnost kot naravna krvna skupina, ki izhaja iz istih prednikov, pa je častitljivi Kristusov rodovnik: "Abraham je imel sina Izaka, Izak je imel sina Jakoba" itd. Bog sam je hotel, da se za vse večne čase izpriča, da je Njegov sin tudi pravi sin določenega naroda.

Kaj je narod v očeh sv. pisma? Človek bi mislil, da bo sveto pismo, ki je verska knjiga, narode ločilo samo po veri. Toda ne. Ravno sv. pismo se ozira samo na krvno sorodstvo. Kdor bere to najčastitljivejšo knjigo, se mu tako re-

koč pred njegovimi očmi porajajo narodi. Rodovnik za rodovnikom nam kaže, od katerega praočeta izhajajo ljudstva zemlje. Često je na tega prednika navezana obljuba in blagoslov vsemu narodu, včasih tudi prokletstvo in kazen. Ali ni Noetova kletva zadela vsega Kamovega rodu, ne glede na to, kje bo prebival, kakšne jezike bo govoril in kakšno vero bo imel? Odločujoča je krvna skupnost. In Izraelci, kaj so drugače kakor potomstvo Jakobovih sinov, ki jih slednjič zastopa le še edini Judov rod.

Narodnostna vrednota je v očeh sv. pisma med najvišjimi na zemlji. Kadar je hotel Bog takega očaka posebno poplačati, mu je obljubil, da ga bo pomnožil v mogočem narodu. Abrahamu je ponovno zagotavljal: "Silno te bom pomnožil in napravil bom iz tebe narode in kralji bodo izšli iz tebe." Mojzesu je ponujal: "Tebe pa napravim v velik narod." Najlepši zgled, kakšno edinstveno vrednost ima v božjih očeh narodnost kot naravna krvna skupina, ki izhaja iz istih prednikov, pa je častitljivi Kristusov rodovnik: "Abraham je imel sina Izaka, Izak je imel sina Jakoba" itd. Bog sam je hotel, da se za vse večne čase izpriča, da je Njegov sin tudi pravi sin določenega naroda.

Vi radi berete vesti iz drugih naselbin; drugi radi berete novice iz vaše naselbine. Poročajte novice in dogodke v "Am. Slovencu".

TO IN ONO

UBILI DVE MUHI Z ENIM UDARCEM

Uslužbenci pri Roma Wine Co., 333 N. Michigan Ave., v Chicagi, so zbrali \$285, ki jih je potem njihov krajevni ravnatelj za prodajo Mr. L. R. Marchini poklonil skladu za Chicago Community and War Fund.

Kako so zbrali ta denar? Na prav svojevrsen način. Dgovorili so se, da bo vsak plačal majhno globo, ne manj kakor 10c in ne več kakor 50c, če bi se pregrešil v raznih malenkostih, ki se dogajajo po vseh uradih, kakor na pr., da kdo potrafi kaj papirja, pozabi ugasniti luč, trati kurjavo in toploto s tem da pusti okna predolgo odprta, se zmoti pri tipkanju in potem trati gumij ko tisto briše, pride na delo prepozno, govori predolgo na "long distance" telefonskih klicih, in pozabiti shraniti stare časopise. Drobšč za take in podobne prestopke so spravljali v Roma chianti vinsko steklenico.

Mr. Marchini pravi, da ima to postopanje dvojne koristne posledice; vsak bolj pazi, da ničesar ne trati, drugi se je pa na ta način mimogrede nabrala tudi lepa svotica \$285 za vojni sklad.

IME NA ZOBOVJU

Vsakemu je znano, da v slučajih smrtnih nesreč velikokrat določeno, kdo je bil ponesrečen, po njegovem zobovju. Sedaj pa je prišel Lieut. Comdr. Frank E. Jeffreys, mornariški zobozdravnik, na dan z novo tehniko, namreč, da bo vojakovo ime z drugimi bistvenimi podatki napisano na njegovo umetno zobovje. (Kaj bodo napravili s tistimi, ki nimajo umetnega zobovja, to poročilo nič ne omenja.) V slučaju nesreče bo toliko lažje dognati vojakovo identiteto. Ime in druge podatke natipkajo najprej na prav tenak papir, potem pa na poseben način odtisnejo na zobno plato, preden je ta do kraja izgotovljena.

STORKLJA JE ZAPOSLENA

Milijon več otrok je bilo rojenih v Zedinjenih državah v dveh letih po Pearl Harborju, kakor v zadnjih dveh letih pred njim. Tudi pričakujejo, da je v tem oziru leto 1943 prekosilo vsa prejšnja leta. Računajo, da je bilo v 1943 rojenih 3,200,000 otrok, medtem ko jih je bilo leta 1942 rojenih 3,040,000. Po tem računu bi prišlo v letu 1943 22 novorojenčkov na vsakih 1000 prebivalcev, torej celo toliko več kakor leta 1942 in 4.5 točke več kakor v letu 1933, ko je bilo vsled depresije število rojstev najnižje.

BUY WAR BONDS and give the change to the MARCH OF DIMES

HASTEN VICTORY

Vojna je postavila našo tovarno na hitri obrat

MI POTREBUJEMO

delavce za premikanje blaga, za ročno prevažanje, pomagaje pri prejetanju in odpošiljanju, mašinstvo in pomočnike.

Pomočnike za topljenje kovin in tovarniške delavce vse vrste.

Nobene skušnje ni potreba, Dnevno ali nočno delo, Dobri delovni pogoji, Dobra hrana za zmerno ceno.

DANLY MACHINE SPECIALTIES, INC.

2100 So. 52nd Ave., Cicero, Ill.

Vzemite Douglas Park nedeljsko železnico, ali pa West Town Bus, ali poulično železnico do naših vrat.

Nedeljski pomenki

J. M. Trunk

TEDENSKI KOLEDAR

30. Nedelja — 4. po razglajenju Gospodovem.

31. Ponedeljek — Janez Bosco.

FEBRUAR, 1944

1. Torek — Ignacij spoz.
2. Sreda — Svečnica.
3. Četrtek — Blaž, škof.
4. Petek — Andrej Korsini.
5. Sobota — Agata, devica.

ČETRTRA NEDELJA PO RAZGLAŠENJU

"Gospod, otmi nas, pogiblje-mol" (Mat. 8, 25).

Naš Gospod nam je postal v vsem enak izvzemši greha. Čutil je lakoto, žejo, delo ga je izmučilo, utrudilo, potreboval je odmor, odpočitka, da si ponovi telesne moči. Učil je množice, ves dan jim je govoril, ozdravil bolnike, betežne, izganjal zle duhove, pomagal trpečim. Izajija je že napovedal: "Vzel je naše vse naše slabosti in nosil teže grehov naših" (53, 4).

Večer se bliža, napor utruje, Jezus potrebuje počitka. Stopi v ladjico enega izmed apostolov, drugi grejo v svoje ladvice in razpnejo jadra. Ukaže jim veslati na drugo stran jezera, mala skupina se pomika naprej, Jezus se nasloni in trdno zaspi.

Zvezde migljajo, prijetna sapica piše. Pa se stemni, apostoli poznajo, kako je na tem jeziru, iz bregov zapiše, valovi se dvigajo. Ribiči so izurjeni jadrači in veslači. Piš je premočan, vse nič ne pomaga, valovi jih zagrinjajo, nevarnost raste trenutno, tako blizu je nevarnost, da vidijo že konec pred seboj. Obupljivo in malo zmedeno se približajo Jezusu s prošnjo: "Otmi nas, pogiblje-mol!"

Malo čudni možakarji, ti apostoli. Kako morejo misliti, da jih smrt more zgrabiti, ko je Jezus pri njih? Ali ga tako malo poznajo, ali niso videli že dosti del, ki so dela Boga, ali jih bo zapustil, ne bi mogel pomagati, ker je zaspal? Čudni možakarji. Tudi mi se tako obnašamo, smo čudni, zbegani, kadar nas zajame nevihta skušnjav in križev. Vsi skupaj smo "maloverni", kakor Gospod dregne. Več vere, trdne vere, več zaupanja. Ako storimo in delamo, kar nam naloži Bog, da naj storimo, nič nas ne more zadeti. Apostoli so naredili, kakor jim je Gospod ukazal, ali v ladje, se podali na vodo, lahko bi bili uverjeni, da pridejo na drugo stran. V trenutku nevarnosti pa so izgubili glave, postali slabi v veri in zaupanju, kakor pač mi vsi. Zadelo so pa apostoli, da so se obrnili na pravo mesto, do Tistega, ki more pomagati, dočim mi pogostoma le tarnamo, stiskamo še pest, se vržemo naravnost v vodo, v grešno in obupno življenje.

Bog nas skuša, mora nas pozkusiti, ostanimo pri njem, nič se nam ne bo prigodilo, Bog vse dobro izpelje.

STUDENEC BLAGOSLOVA!

300 svetih maš letno, za žive in mrtve člane Mašne Zveze. Članarina za vsako osebo živo ali umrlo 25c. (Nikdar ni potreba obnoviti). Upišite vaše sinove vojake.

DRUŽBA SV. PETRA KLAVERJA

za afriške misijone,

3624 W. Pine Blvd. Dept. A. St. Louis (8), Mo.

SLOVENSKI DAN

V MILWAUKEE IN WEST ALLIS, WIS.

za podvig kampanje za 4. vojno posojilo.

Slovenski dan za podvig zanimanja za 4. vojno posojilo v Milwaukee in West Allisu, Wisconsin, se bo vršil

V NEDELJO 6. FEBRUARJA, 1944

popoldne in zvečer

V TIVOLI HALL

South 5th and West National Avenue, MILWAUKEE, WIS.

Kazalo se bo tudi premikajoče slike isti dan.

Kupite vojne bonde in znamke pri

SCHLOSAR'S

SLOVENSKA TRGOVINA Z ŽENSKIMI, MOŠKIMI IN OTROŠKIMI OBLAČILI.

5801 W. National Ave., -- West Allis, Wis.

NOČEM PLAČATI VEČ KOT NAJVIŠJE URADNE CENE!

NE SPREJMEM RACIONIRANIH ŽIVIL AKO NE ODDAM ZNAMK!

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 29. novembra 1914.

V Zedinjenih Državah Sedež: Joliet, Ill. Inskorp. v drž. Illinois
Sverne Amerika. 14. maja 1915.

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vse za čeno, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: George Stonich, 257 Lime Street, Joliet, Illinois
1. podpredsednik: Frank Tushek, 716 Rush St., Joliet, Ill.
2. podpredsednik: Kathrine Bayuk, 528 Lafayette St., Ottawa, Ill.
Tajnik: Frank J. Wedle, 301 Lime Street, Joliet, Ill.
Zapisnikar: John Nemanich, 650 N. Hickory St., Joliet, Ill.
Blagajnik: Joseph Klepec, 903 Woodruff Rd., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Mathew Kabe, 225 - 57th St., Pittsburgh, Pa.
Vrh. zdravnik: Joseph A. Zalar, 351 No. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavach, 1748 W. 21st St., Chicago, Ill.
Joseph L. Drasler, 1318 Adams Street, North Chicago, Illinois.
Joseph Jerman, 20 W. Jackson St., Joliet, Ill.

BOROTNI ODBOR:

Joseph Pavlikovich, 39 Winchell St., Sharpburg, Pa.
Mary Kovach, 2294 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
John Denka, 2730 Arthington Ave., Chicago, Ill.
Predsednik Atletičnega oddelka: Emery Subar,
540 North Bluff Street, Joliet, Illinois.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenc", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Do 1. jan. 1942 je DSD. izplačala svojim članom in članicam ter njih dedičem raznih posmrtnih, pokojinskih, bolniških podpor ter drugih izplačil denarne vrednosti do četrtilijuna dolarjev.

Društvo za DSD. se lahko ustanovi v vsakem mestu Zdr. držav z ne manj kot 8 člani (cami) za odrasli oddelke. Sprejme se vsak katoličan katoliške ali katoliškega spola v starosti od 13 do 60 let. V mladinski oddelki pa od rojstva do 16. leta.

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati, kakor: Whole Life, Twenty Payment Life in Twenty Year Endowment. Vsak certifikat nosi denarno vrednost, katere se vsako leto viša.

Poleg smrtnine izplačuje DSD. svojim članom (icam) tudi bolniško podporo iz svoje centralne blaginje, kakor tudi za razne operacije in poskodnine.

Mesečna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD. je 121.90% solventna, potrjujejo izvedenci (actuaries).

Uradni jezik je slovenski in angleški.

Rojakom in rojakinjam se DSD. priporoča, da pristopijo v njeno mrežo!

Za vsa morebitna pojasnila in navodila se obrnite pisмено ali listmeno na gl. tajnika: FRANK J. WEDLE, 301 Lime St., Joliet, Ill.

RAZNA OZNANILA

Office of War Information, Washington, D. C.

INFLACIJA

Govornik: "Tale kožuš hčem! In tele čevlje! To obleko hčem! Tole bi rad! In ono se mi hoče!" Vse to je razumljivo — mnogo je ljudi, ki niso imeli denarja že dolgo časa in zdaj, ko ga imajo, mislijo, da so upravičeni, da uživajo.

Nesreča je le, da gredo cene gori, ako vsakdo kliče, tole hčem. Stvar je ta, da niti oddaleč ni toliko dobrin na trgu, kot je dolarjev za nakup. Vsak dolar, katerega porabite po nepotrebnem, potiska cene navzgor. Toda Amerika je v stanju, da drži cene, ako boste vsi pomagali. Pomagali pa boste, ako hranite svoj denar. Naložite ga v banko, v war bonde, v zavarovalnino. Kupujte pa le, kar zares potrebujete, a ono kar imate, glejte, da vam bo dolgo trajalo.

Kadar pa pobijate draginjo, koristite samim sebi — in imeli boste več denarja na razpolago po vojni, ko bo zopet vsega dovolj in cene primerne. In zapomnite si, oni denar, katerega prihranite za jutri, ne more danes delati draginje!

ČETRTO VOJNO POSOJILLO

Govornik: "Ako ste večši kmetijstva ali živinorej, vam je znano, da je treba denarja za popraviljanje in nadomestilo naprav in za nakup novih strojev. Vsakrati od nas pa ima tik pred seboj veliko priložnost, da izvede potrebne prihranke in obenem ko to dela, izpolnjuje svojo dolžnost državljana.

Kupujte War Bonde. Naložite vsak dolar, katerega morete naložiti. Ne pozabite, da le posojate svoj denar, ako kupujete War Bonde... vaši v War Bondih naloženi dolarji pomagajo kupovati orožje, hrano in zdravila za naše fante onstran morja.

Ko bo vojna končana, in bo do vaši Bondi dočezali, boste imeli dovolj denarja na razpolago za popraviljanje in nadomestiljanje naprav na svoji kmetiji... ako naložite vsak svoj bodni dolar zdaj v War Bonde,

zdaj, ko se vrši podpisovanje vojnega posojila, v podporo našega napada.

ČETRTO VOJNO POSOJILLO

"Mi v Ameriki imamo priložnost, da z združenimi silami pomagamo rešiti svobodo za nas same, za naše otroke in naših otrok otroke. Mi, ki ljubimo to deželo, ki smo uživali njeno svobodo, njeno lepoto, možnosti in blagoslov, katere ponuja vsakomur, se moramo boriti v tej križarski vojni, da jo ohranimo tako, kot jo poznamo.

Naši vojaki, pomorščaki, marini, letalci in mornarji trgovskega brodogoja, naše bolničarke in žene v vseh drugih panogah službe, dajejo z dušo in, često, tudi darujejo svoje življenje.

Kako ne bi mi mogli dati iz svoje denarnice! Vaš cilj v tem četrtem vojnem posojilu je najmanj po en dodaten War Bond od sto dolarjev, ki vas bo stal 75 dolarjev.

POTREBUJEMO ŽENSKIH MOČI ZA VOJNO DELO

Govornik: "Žene, ali delate vse kar morete v našem vojnem naporu? Ako varite kovine ali delate v orožarnah, dajete na en način svoj polni prispevek k vojnemu naporu. Toda na tisoče žena je treba tudi v važnih civilnih službah, na primer v restavracijah in v zavodih za pranje. Mnogo drugih je treba, ki bodo nosile uniformo WAC, WAVE, SPAR in Marinov.

Te službe se morda zde zelo oddaljene od vojne fronte, toda ona žena, ki vrši to službo, služi svoji domovini na polju, ki je bistvene važnosti, ako hočemo, da dela vojna industrija s polno paro.

Nujna potreba obstaja po ženskih močeh vseh starosti, bodisi izurjenih ali ne, da delajo ves dan ali pa le deloma. Javite se torej pri svojem lokalnem UNITED STATES EMPLOYMENT SERVICE uradu še danes. Naše boste tam vso potrebno pomoč, da najdete svojim sposobnostim preimerno delo na domači fronti.

NEGOVANJE POLJA

Večkrat slišimo več ali manj upravičene pritožbe, da farmarji v Ameriki po največ krajih ne skrbijo za svojo zemljo, da bi ostala rodovitna, še manj pa, da bi se izboljšala. Ne spreminjajo setve, ne gnojijo, temveč izžemajo zemljo, dokler kaj rodi, potem jo pa pustijo. Po mnogih krajih je zemlja že tako izčrpana, da ne bo nikoli več rodila.

K sreči pa se te pritožbe ne nanašajo na vse ameriške farmarje, pa tudi ne na vse kraje, kjer so farme. V Ameriki je okrog šest milijonov kmetij. Več ko tretjina posestnikov ali upraviteljev je vpisanih v narodnem programu za ohranitev zemlje (National Soil Conservation Program). To gibanje je zdaj staro deset let. Farmarji sami so organizirali in upravljajo blizu 1000 okrožij za ohranitev zemlje po 45 državah. K temu pokretu spada zdaj okrog dva in pol milijona kmetij.

Na drugi strani pa tudi ne smemo prezreti, da so drugi farmarji, in njih število se lahko ceni na sto tisoč, celo svoje življenje pravilno skrbeli za svojo zemljo. Zavedni kmetovalci širom dežele so se vedno brigali, da so svoja polja izboljševali leto za leto.

Vladni program za ohranitev zemeljske rodovitnosti si je postavil za nalogo, da po celi deželi strne farmarje in jih pripravi do tega, da bodo vestno govali svojo zemljo, da se ne bo izčrpala, da bo več in več rodila in tako prinesla nešteto farmarjem večje blagostanje in boljše življenje. Preidimo k podrobnostim! Na 54,000,000 akrih, ki so bili povsem prav obdelani, je zadnji dve leti pridelal koruze, soj-fizola, pšenice in drugih za

vojno najbolj potrebnih poljskih proizvodov poskočil za 20 odstotkov. Ta porastek so v največ slučajih dosegli brez dodatnih stroškov za delo in material.

Na drugih 63,000,000 akrih so pridelali več vsled začrtavanja in progastega obdelovanja. Začrtavanje (contouring) pomeni, da orjejo njive okrog hriba, tako da je vsaka njiva vsa na isti višini, namesto da bi jih orali dol in navzgor po hribu in bi bil eden se zemlja bolj namočila, pa tudi, da se voda ne oteka v hudournikih, ne razruje tako polja in ne odnese seboj toliko rodovitne zemlje. Progasto sejanje (strip-cropping) pa pride v poštev, kjer je prav rahla zemlja. Tam je treba med njivami pustiti širše proge, trave ali ruše, da se zemlja bolj zveže in da jo voda ne odnaša, pa tudi, da se moča sama zadržuje tam, kjer največ koristi. Na ta način so rešili že kakih 10 odstotkov zemlje, ki je bila prej v nevarnosti, da jo bo sčasoma voda vso izprala.

Vlada je, kakor je iz tega vidno, spremenila svoj načrt za ohranitev zemlje. Med prvo svetovno vojno je priporočala drugačne načine za izboljšanje in ohranitev zemlje, ki se pa niso obnesli. Zdaj je vse tisto popravila.

Dokler traja vojna, so farmarji brez skrbi, da ne bi mogli prodati svojih pridelkov, pa naj pridelajo še toliko. Glavna velika naloga za naprej pa bo, preskrbeti farmarjem novih trgov, da bodo svojke večje in izboljšane pridelke vedno lahko razpečali.

hodne izdelave, ko v tovarni narežejo posamezne komade v velikanskih množinah naenkrat, namesto da bi gradili vsako hišo posebej ali vsak komad posebej samo za eno hišo. Na ta način so že do sedaj lahko postavljali hišice s petero sobami, ki niso stale več kakor med \$1,600 in \$3,000. Po velikih mestih to seveda ni mogoče. Zdaj so že napravili nekaj takih hiš in so jih popolnoma opremljene z vsem pohištvo, še zavesami pri oknih, prodajali po \$2,400.

Zgoraj omenjena Purdue ustanova pa tuhta še nadalje, kako bi bilo mogoče zgraditi hiše s petero sobami, ki bi ne stale več kakor \$1,000, in upa, da bo prej ali slej pogodila, kje vse se bi dalo prihraniti pri materialu kakor tudi pri delu, da bi ta svotica zadostovala.

Še lansko leto smo poročali v Am. Slovencu, da ima znani velepodjetnik Kaiser, ki zdaj s tako naglico gradi ladje, že pripravljene načrte za nove avtomobile po vojni, ki bodo moderni, praktični, trpežni in vsestransko uporabni in priporočljivi, pa ne bodo stali več kakor \$400. Velika podjetja imajo že vse preračunano, kako bodo dobila od vojakov tiste cente, ki si jih bodo siromaki med vojno prihranili. — Kdor bo svoje prihranke investirjal v najbolj potrebne stvari, kakor na pr. nov dom, bo gotovo prav naredil. Korist bo za obe strani, za kupce in za podjetja.

GOVEJE MESO ZA KOŠILO!

Clovek, ki ga je narava obdarovala z namazanim jezikom, si bo znal pomagati povsod in vselej pa naj bo v mirnem času ali pa v vojni.

Pfc. Donald Smith iz Montane, ki se nahaja z ameriško armado v Italiji, je že eden takih srečnih ljudi. Prigodilo se je, da je bil Smith ujet. Pet mrkih nemških vojakov ga je gnalo pred seboj. Fant je menda sam nemškega izvora, vsekakor pa obvlada nemščino za silo. Obrnil se je toraj k nazijem in jim rekel po nemško: "Kakšna škoda, da nisem jaz vas ujel, namesto, da ste vi mene!"

Naziji so se zasmeli, misleč, da je to dobra šala. Niso poznali Smitha, ki jim je začel pripovedovati, kakšno kosilo bi jih čakalo v njegovem taborišču: goveji narezek (steak), pražen krompir, bel kruh, sadne konzerve (jam), jabolčna

DRUŠTVO SV. VIDA

št. 25, KSKJ, CLEVELAND, OHIO

Odbor za leto 1942:
Predsednik: Anton Strnisa;
Tajnik: Jos. J. Nemanich,
1145 East 74th Street
Blagajnik: Louis Krajc.

Društvo zboraže vsako prvo nedeljo v mesecu v spodnjih prostorih stare šole sv. Vida ob 1:30 popoldne. Assesment se prične pobirati ob 1:00. Na domu tajnika pa vsakega 10. in 25. v mesecu.

V društvu se sprejemajo katoličani od 16. do 60. leta v odrasli oddelki; v mladinski oddelki pa od rojstva do 16. leta.

Pristopite k DR. SV. JOZEFA,

št. 53, K. S. K. J.

V WAUKEGAN, ILL.

Na razpolago imate razne vrste zavarovalnine. — Člani se sprejemajo od 16. do 55. leta.

FRANK JERINA, predsednik,
JOSEPH ZORC, tajnik,
1045 Wadsworth Ave.,
No. Chicago, Ill.
ANTON BESPALEC, SR., blag.

pasteta (apple pie) in prava kava, poleg vsega tega pa še vsakovrstne posebnosti, ker je tisti dan kapitan ravno obhajal svoj rojstni dan. Vse to je seveda izvil iz trte.

V svoj govor je vpletel tudi namigavanje, da se Nemcem ne izplača več boriti se, ker bodo takointako izgubili vojno in bodo vsi pomorjeni. Ravno takrat so se začeli oglašati ameriški topovi, in Smith je pregovoril dva izmed tistih petero Nemcev, da so to veliki topovi 155. kalibra. Ta dva Nemca sta prišla Smitha in sta mu rekla, naj ju popelje v svoje taborišče.

Eno uro kasneje so dospeli tja. V Smithovo največje presenečenje so res imeli tisti dan "steak" za kosilo. "Nekaj posebnega", je pripomnil kuhar.

JAPONCI POBILI 131,000 CIVILISTOV NA KITAJSKEM

Chungking, Kitajsko. — Kitajske oblasti so sestavile poročilo, ki omenja, da so Japonci pobili v takozvani rižni nižavi 131,900 civilistov. To je v osrednji Kitajski. V Hunan provinci so ranili nad 38,000 ljudi. Nad 83,000 civilistov pa so odvedli v robstvo.

NOVA KNJIGA O DOGODKIH V SLOVENIJI

Izšla je knjižica v angleškem jeziku, ki ima namen seznaniti našo mladino in naše angleško govoreče Amerikance o dogodkih v Sloveniji. Knjižica tudi zavrača nekatere trditve Louisa Adamiča. Naslov ji je: **Shall Slovenia be Sovietized?** Po naše: Ali bo Slovenija postala komunistična?

Ako hočete, da se vaši mladi in angleško govoreči sosede ter znanci seznanijo z resničnim stanjem v Sloveniji, naročite jim to knjižico. Šteje 72 strani in stane 25 centov.

V Chicagi jo lahko dobite v župnišču sv. Stefana, 1852 W. 22nd Place. Kdor si jo želi naročiti po pošti, naj piše na naslov: Ave Maria, Box 608, Lemont, Illinois. Najbolje je, če naročite štiri izvede obenem in pošljete zanje \$1.00. Lahko jih boste oddali in s tem pomagali širiti pravo poznanje dogodkov v Sloveniji.

FIGHT INFANTILE PARALYSIS
JANUARY 14 - 31

DR. FRANK T. GRILL

ZDRAVNIK in KIRURG

Stanuje in ordinira na:

1858 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

od 2 do 4 popoldne in od 7 do 9 zvečer. — Ob sredah in ob nedeljah po dogovoru.

Telefon v uradu in v stanovanju CANAL 4955

ST. PAUL

FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

želi izraziti svojo zahvalo slovanski javnosti za sodelovanje in pomoč, da je ta naša denarna in gospodarska ustanova prišla do višine

ŠTIRIH MILIJONOV

TEKOM MINULEGA LETA

smo sprejeli 346 posojil na prve vknjižbe, ki znašajo \$1,270,646.97.

450 novih vlagateljev je prišlo k nam z vlogami \$777,418.00.

Nad \$86,000.00 se je plačalo v dividendah članom naše ustanove po dividendni meri 3 procen.

Nad \$71,000.00 je bilo dodanih rezervam, kar je pomnožilo naše rezerve skupno za nad \$307,000.00.

Vabimo vas, da postanete tudi vi član te močne ustanove, ki je ob vsakem času izplačevala vse svoje obligacije v polni meri tokom vseh svojih 54 let. Računski izkaz z dne 31. decembra 1943 kaže stanje naše ustanove.

Za nadaljna pojasnila se obrnite osebno na:

FRANK P. KOSMACH,

tajnik od

St. Paul Federal Savings and Loan Association of Chicago

Finančno stanje z dne 31. decembra 1943:

ASSETS (PREMOŽENJE):

First Mortgage Loans	\$3,325,543.51
Loans on Passbooks and Certificates	1,883.30
Properties Sold on Contract	43,818.97
Real Estate Owned and in Judgment	18,367.52
Investments and Securities	352,058.09
Cash on Hand and in Banks	252,936.61
Office Building and Equipment	
less depreciation	22,118.29
Deferred Charges and Other Assets	2,184.73
	\$4,018,911.08

LIABILITIES (OBVEZNOSTI):

Members' Share Accounts	\$3,200,313.69
Advances from Federal Home Loan Bank	428,285.00
Loans in Process	61,254.73
Other Liabilities	21,626.42
Specific Reserves	46,087.34
General Reserves	228,894.47
Undivided Profits	34,259.43
Total Reserves and undivided profit	307,234.21
	\$4,018,911.08

KNEZ SEREBRJANI

— ROMAN —

Rusko — A. K. Tolstoj — Poslovenil — Al Benkovič

Morozov je jahal širokoprsiga, črno lisastega šarca. Pokrival ga je žametni čaladar (preproga) malinaste barve, ves v srebrnih ščitkih. Od kovanega načelka so padali ob straneh malinasti svilasti morhi ali čopi, poviti s srebrnimi nitkami, izpod vratu pa mu je visel do prsi prav tako čop, toda večji in gostejši od prvih, ki so mu reki nauz. Uzda in povodci so bili sestavljeni iz srebrnih verižic s ploskimi, izrezanimi členi neenake velikosti.

Umerjeno je stopal konj, dvigaje kosmate noge v srebrnih naklenkah, kriveč tolsti vrat, in ko ga je Družina Andrejevič ustavil pet sežnjev od svojega nasprotnika, je pričel otesati gosto, valovito grivo, ki je segala do tal, gristi brzdo in nepotrpežljivo kopati pesek s silnim kopitom, kakor pri vsakem udarcu blesteča zobova široke podkve. Vse je kazalo, da je bil težki konj primerno izbran za mogočno jezdečevo postavbo in celo bela barva njegove grive se je ujemala s sivo brado bojarjevo.

Opava Vjazemskega je bila dosti lažja. Ker je bil še slaboten od nedavnih ran, ni hotel nadeti niti zrcala niti jeklenega oklepa, dasi sta spadala k najbolj varni opravi, ampak je rajši vzel lahko kolčugo (obročast oklep). Njen nakit za vratom, ob spodnjem robu in za pestmi se je iskril od dragih kamenov. Namesto čelade je nosil knez na glavi jerihonko, to je nizek, lično zakrivljen šlem, ki je imel na vencu in ob ušesih zlate zareze, na ogljavu pa visok snop iz migljajočih zlatih žic, ki so bile po vsej dolžini goste posute z iskrecimi se dragulji. Skozi šlemovo rezo je držala navpično železna, pozlačena strela, braneča lice postranskih udarcev; toda Vjazemski v svoji smelosti ni spustil strele, marveč jo je dvignil z vijakom do višine draguljastega snopa, tako da sta ostala njegovo blede lice in temna brada popolnoma odkrita, strela pa je bila podobna zlatemu peresu, gizdalinski vtaknjenemu v rezo jerihonke. Na pasu, ki je bil z zapono trdno zategnjen čez oklep in okrašen z raznimi obeski, zvončki in kraguljčki, je visela kriva sablja, polna dragih kamenov, tista, ki jo je bil zagovoril mlinar in v katero je Vjazemski sedaj trdno zaupal. Ob žametno sedlo, vijoličaste barve, z grahastimi srebrnimi žrebli in z enakimi kovanimi sponami, je bila pritrjena jeklena sekirica z vijoličastim žametnim zlatom progastim toporiščem. Izpod ličnega spodnjega roba oklepovega je padala čez žolte, v zelene safijanaste škornje zatlačene hlače bela svilena košulja z zlatimi šivi. Vzorkovane golenice, ki niso bile pokrite z nožnim oklepom, so bile nategnjene do kolen; na členku in na zgibu jih je opletala biserna prena.

S konja Afanazija Ivanoviča, zlatorumenega argamaka (azijski čistokrven žrebec), so od glave do repa povsod visele zvonkajoče verižice iz okroglih, srebrnih kraguljčkov. Namesto čabrate ali čaldara mu je hrbet pokrivala panterjeva koža. Na vranječnem načelku so se mu iskri v zlatih dolbinah veliki dragulji. Suhe črne noge gorskega dirjalca niso bile nič podkovane, na vsaki pa je pod gležnjem žvenkljal po en srebrni kraguljček.

Ze dolgo je bilo slišati na trgu rezko argamakovo rezgetanje. Sedaj je dvignil glavo, napel ognjene nozdrvi in, držeč črni rep postrani, se je pognal z lahkim korakom, ki se je komaj dotikal tal, nasproti konju Morozova. Ko pa je knez, preden se je bil sešel z nasprotnikom, nategnil žvenketačo brzdo, je argamak odskočil v stran in bi bil preskočil verigo, ko bi ga ne bil jezdec s spretnim obratom prisilil, da se je vrnil na prejšnje mesto. Tedaj pa se je vzpel in se plesajoč na zadnjih nogah skušal zvrtni vzrak; knez pa se je nagnil čez lok sedla, mu popustil vajeti in mu zasedil v boke ostru kizilbaška stremena. Argamak je poskočil, nato pa obstal kakor vkovan. Niti ena žima njegove črne grive

se ni genila. S krvjo zalite oči so mu švigale na vse strani in po zlati dlaki so drgetale napete žile kakor vzorkovana mreža.

Ko se je Vjazemski prikazal in z žvenketom in bleskom kakor z zlatim in draguljastim dežjem obrizgan prijahal na prostor, vladimirski goslar ni mogel premagovati svojega občudovanja, toda občudoval je bolj konja nego jezdec.

"Ah, to ti je konj!" je govoril, teptal z nogami in se v navdušenju grabil za glavo. "Za božjo voljo, kakšen konj! Takega konja pa se nisem videl! Vsake vrste sem jih že imel, takega mi pa Bog še ni poslal! To bi bilo nekaj, če bi ta človek tak, kakršen je sedaj, takrat," je pristavil zase, "prihahal k Nečisti luži. To bi bilo nekaj."

"Čuješ," je nadaljeval veselo in sunil tovariša s komolcem v bok, "čuješ, budalo! Kateri konj ti je bolj všeč?"

"I, tale!" je odgovoril mladeč in s prostom pokazal konja Morozova.

"Ta? Zakaj pa ta?"

"Zato, ker je debelejši!" je odgovoril leno.

Goslar se je zakrohotal, tedaj pa so se oglasili biriči:

"Ljudje pravoslavni!" so kričali na razne konce trga. "Začenja se sodni dvoboj med carskim oprodo knezom Afanazijem Ivanovičem Vjazemskim in bojarjem Družino Andrejičem Morozovim. Pravdata se zaradi osramočenja, zaradi boja in zaradi ran in zaradi ugrabljenja bojarke Morozove! Ljudje pravoslavni! Molite k presveti Trojici, da dodeli zmago pravi strani!"

Trg je utihnil. Vsi gledalci so se pričeli križati in bojar, ki je imel voditi dvoboj, je stopil k carju in rekel z nizkim poklonom:

"Ali ukažeš, gosudar, naj se boj prične?"

"Začnite!" je rekel Ivan.

Bojar, okolniči, poročniki, zastopniki in oba pisarja so odšli v stran.

Bojar je dal znamenje.

Nasprotnika sta potegnili orožje.

Po drugem znamenju bi bila morala pliniti drug nad drugega, a vsem v začudenje je Vjazemski omahnil v sedlu in izpustil vajeti iz rok. Padel bi bil na tla, da mu ni sta priskočila na pomoč poročnik in zastopnik in mu pomagala stopiti s konja. Priskočivši konjarji so zgrabili argamaka za uzdo.

"Odpeljite ga!" je rekel Vjazemski, oziraje se z meglenimi očmi. "Peš se bom bil!"

Ko je Morozov videl, da je knez razjahal, je stopil tudi on s svojega črno pegastega konja in ga oddal konjarjem.

Zastopnik mu je podal velik, usnjen ščit z medenimi ploščami, ki je bil pripravljen za slučaj, da bi se bila peš.

Tudi Vjazemskemu je zastopnik prinesel vranječni ščit z zlato zarezo in zlato premo.

Toda Afanazij Ivanovič ni imel toliko moči, da bi si ga bil nataknil na roko. No, če so se mu šibile in padel bi bil drugič, če bi ga ne bili prestregli.

"Kaj ti je, knez?" sta rekla na en glas zastopnik in poročnik in mu strme gledala v oči. "Zdravi se, knez! Če ne obstaneš na nogah, je to isto, kakor če si pobit!"

"Smetite mi oklep!" je rekel Vjazemski sope. "Smetite oklep! Koren me duši!"

Vrgel je s sebe jerihonko, raztrgal ovratni okras oklepa in strgel z vratu vrvico, na kateri je visela svilena vrečica z močvirskim modrišem.

"Bodi preklet, čarodej!" je zakričal in vrgel vrvico daleč od sebe. "Bodi preklet, ker si me prevaril!"

Družina Andrejevič je stopil k Vjazemskemu z golim tesakom.

"Vdaj se, pes!" je rekel in zamahnil. "Priznaj svojo brezbožnost!"

Poročniki in zastopniki so planili med kneza in Morozova.

(Dalje prih.)

NEMCI V PASTI V RUSIJI; BORBA ZA RIM SE RAZVIJA; BOJI V PACIFIKU IN DRUGO

(Nadaljevanje s 1. strani)

očitni namen izvesti obkolitev nemških sil v takozvanem dvinskem kolenu, kjer se nahaja okrog 25 nemških divizij od 250 do 300 tisoč Nemcev. Od Novgoroda pritiska ruski general Meretkov in od Leningrada doli pa general Govorov. Razvijajo se v tej pokrajini strateški boji, katerih izid bo dalekosežnega pomena. Z drugih ruskih front ni posebnih sprememb.

Berne, Švica. — Poročila iz Milana omenjajo, da so Nemci sklenili braniti Rim za vsako ceno. Okrog mesta hitijo z utrjevanjem in celo v mestu samem kopljejo po ulicah strelne jarke, kar pomeni, da bo v Rimu boj od ulice do ulice in da mestu preti razdejanje. Tako so Nemci snedli svoje obljube, da bodo pustili Rim kot odprto mesto, radi česar zadnje mesece zavezniški niso prizvarjali zračnih napadov na Rim. V tem slučaju bodo zavezniški spreminili taktiko vojskovanja. Na drugih delih italijanske fronte so boji na dnevnem redu, posebnih sprememb pa ni.

Iz Ankare na Turškem poročajo, da so jugoslovanski gerilci v Bosni vrgli na več krajih Nemce nazaj in da imajo gerilci zopet do 70 % bosanskega ozemlja v svoji kontroli. Niso pa tako srečni ob jadranski obali. Tu so Nemci vzeli vse pozicije in tako kakor pravijo zapečatili dohode in izhode z morja do jugoslovanskih gerilcev.

Zavezniški stan, Avstralija. — V noči med sredo in četrtkom so Amerikanci uprizorili zopet občuten zračni napad na Rabaul na otoku Nova Britanija. Mesto samo je občutilo silovit napad. V tuki ali bližini iste so potopili štiri japonske transportne ladje. Poroča se tudi o občutnih napadih na maršalsko

otočje in druge pozicije v Tihem morju.

Iz Kalkute v Indiji poročajo o velikih pripravah Angležev v Burmi za obširno ofenzivo, ki ima namen osvoboditi Burmo in preko nje dohod do Kitajske. Lord Mountbatten, ki poveljuje zavezniškim silam v Indiji in Burmi pravi, da zavezniški kontrolirajo v zraku in ne bo dolgo, ko bodo tudi na suhem.

NAPADEN RADI DEVETIH CENTOV

Chicago, Ill. — Joseph Sajak z 55. ulice se je predvčerajšnjim vračal iz gledališča, kar so ga napadli štirje mladi fantje z noži. Obrezali so ga nevarno na vratu, ga oropali in pobegnili. Sadjak je izpovedal policiji, da ni imel pri sebi več, kakor le 9 centov.

ŽGANJE KRADEJO

Whiting, Ind. — V Chicagu in po predmestjih je bilo javljenih zadnje čase več napadov na avto truke, ki prevažajo žganje. Napadi se dogode navadno po noči. Ustavijo voznike, jih odvedejo proč, tvor pa prelože in odpeljejo.

Pomagajmo

DEMOKRACIJI!

Kupujmo

VOJNE BONDE,

da bo

4. VOJNO POSOJILO

uspelo!

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vain in Vašim Otrokom

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Najstarejša slovenska podpornica organizacija v Ameriki... Posljuje že 50. leto.

Članstvo: 38,400 Premoženje: \$5,100,000

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 127,24%

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, poštenu in nadosolventni podpornici organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE, kjer se lahko zavaruješ za smrtnine, razne poškodbe, operacije, proti boleznim in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroka pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejša vrste certifikate sedanja dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če še nisi član ali članica te mogoče in bogate katoliške podpornice organizacije, potrdi se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrni na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednota, ali pa na:

GLAVNI URAD V LASTNEM POSLOPJU

351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

PRVI SLOVENSKE POGREBNI ZAVOD V CHICAGO

LOUIS J. ZEFRAN

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN.

Najboljši avtomobili za pogrebe, kratke in dolge vožnje. — Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno. — CENE ZMERNE.

Pisano polje

J. M. Trunk

Marsikak prepri je le za kozjo brado. Izgleda, da je tako pri naprednih sosedih glede Rusije. Simpatično. Že, že, ampak kdor stavi vse le na demokracijo, res ne more simpatizirati s totalitarizmom, ako vidi le to nečedno robo in je ne zna preceniti. Celot pri najboljši simpatiji je križ. Tiste dni je bilo v Avstriji zmaga, da ni kaj, zastave so kar naprej visele v stolpih in na cestah, ampak Nemci so se skoroda še vedno znali izmuzniti, in le Stalingrad bi bil izjema. Ohranimo mirno kri.

V Teheranu so menda govorili tudi o papežu. Maršal Smuts poroča in "Time" pri naša. Baje je sam Churchill omenil napram Stalinu, da bi utegnil še papež kako reči o tem, kar so sklenili. In Stalin je baje pobesil glavo. "Papež," je menil Stalin zamišljeno, "papež?" Koliko legij — divizij ima?

Tako Afrikanec Smuts. "Zamišljeno — thoughtfully..." to nekaj pove, ako je bil Stalin zamišljen. Ako bi se bil zarežal in bi bil zakrohotal po prašal po papeževih legijah, bi bilo še več povedano. Za kaj bi šlo, ako je bilo tako? Pri golo političnih vprašanjih papež ne bo imel besede, bi je niti ne hotel imeti, mislim, in tu štejejo edinele legije, bajoneti, topovi, materialna moč armad. Churchill je moral misliti le na moralna načela, ko je omenil papeža, in ta načela se morajo pri miru uveljaviti, ako mir hoče biti mir, ne le kak kratek presledek do novega klanja.

Nastane vprašanje, kako je mislil Stalin, ako je omenil legije. Ako je mislil, da se za papeža ni treba brigati, ker nima legij in štejejo le legije, kar bi pomenilo, da pri miru ni treba upoštevati moralnih načel, well, potem se bo Stalin namazal, in naj bi razpolagal še nad več legij, kakor razpolaga zdaj, razpolagal še nad vse večjo materialno silo. Vsak mir, ki bi slonel le na legijah, na sili, ne bo mir, in kar je doživel nekoč Napoleon, ko je pri papežu smešno govoril o bajonetih svojih vojakov, to bo doživel tudi Stalin tako gotovo, kakor je dva krat dva štiri. Napoleon je zaničljivo omenil papeža in pokazal na bajonete svojih vojakov, do katerih baje papež nima moči — nima legij —, ampak ruska zima je 1. 1812 izvila Napoleonom vojakom bajonete iz rok, in Napoleon je šel, ne papež.

Mir ne sloni na legijah, temveč na moralnih načelih, ker legije so lahko danes, jutri jih pa ni, moralna načela pa ostanejo neokrnjena na veke, ali se jih kdo drži, ali pa prezira, ker se morda zanaša le na legije. Vsa zgodovina spričuje to dejstvo, Napoleon je to doživel, in doživel bo to tudi Stalin, ako se nanaša le na legije.

Res čudno se suče svet. Ko je nastala "slobodna Hrvaška" — ustaši — se je naravnost vsiljevala papežu kot katoliška sila. Neki krogi v Ameriki so bili v devetih nebesih, previdni so pa morali postati, ko je ta "katoliška sila" napovedala Ameriki vojno, in zdaj usta govorejo tako, srca pa drugače in srca so prikrita. Te dni pa poročajo od katoliške strani, da so "ustaši" zadnji čas pomorili 24 hrvaških duhovnikov in tri nune. To bi izgledalo slabo katoliško, in če je to resnica, bo papež težko vesel te nove "katoliške sile."

Še nekaj o Churchill in Stalinu, ko so velike glave bile skupaj v Teheranu. Pri poslovljenju od Stalina je baje Churchill rekel: "God-by, Stalin, and God bless you." Mor-da je nekdo hotel le Stalina poščegetati, morda je pa res tako bilo. Recimo, da je bilo tako. Stvar je psihološko zanimiva.

Stalina pozna na zunaj ves svet. Ali na znotraj tudi? Na znotraj je le samemu sebi in Bogu znan. Vsaka drugačna trditev je kokenkoken. Kako je sodil Churchill? Ako je sodil, da je Stalin ateist, bi bile besede "God bless you," navadno zafrkavljanje Stalinu in obraz. Churchill je gentleman in ni mogoče, da bi bil mogel zasoliti Stalinu tako zausnico. Churchill je rabil toraj le golo frazo brez premisleka, tako mu je ušlo, ali pa mora biti prepričan, da je na znotraj Stalin drugačen, kakršen je splošno poznan na zunaj. Vedeti tega pa Churchill ravno ne more, ako se mu Stalin ni sam zaupal, in le v tem slučaju bi imele besede pomen.

Pri presojuju drugih moramo biti zelo previdni, ako si sami s predzno sodbo nečemo škodovati. "Ne sodite, in ne boste sojeni," osebno prepričanje mora nam biti sveto, ne sme biti predmet našega presojenja.

O neki osebnosti ali ličnosti, ki igra vlogo vlog med nami, sem videl zapisano in tiskano, da "ne veruje v Boga." Prekerna roba taka sodba, ker jaz vem iz najbolj čistega vira, da ni tako.

NAPRODAJ IMAM:

2-stanovanjsko zidano hišo po 6 sob, centralna kurjava. Cena je \$6,500;
5-stanovanjsko zidano hišo po 4 sobe. Cena je \$6,500;
5-sobni zidan "cottage", furnace heat; cena je \$3,000; 500 dolarjev takoj;

3-stanovanjsko zidano hišo na Millard Ave in 26. cesti, centralna kurjava; cena je \$9,500;
6-stanovanjsko zidano hišo po 4 sobe, najemnina na mesec donosa \$120, cena je \$7,500.

Imam še več drugih hiš v Lawndale okrožju in drugod naprodaj.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na:

ANTON JORDAN,
3734 W. 26th St., Chicago, Ill.
Tel. Lawndale 2229, Res. Tel. Rockwell 7196

POSLUŠAJTE

jugoslovanski radio program, ki se oddaja vsako nedeljo od 9. do 10. ure zjutraj preko radio postaje WGES v Chicagu. —

DR. H. M. LANCASTER

Dentist

2159 West Cermak Rd.

Telefon Canal 3817

(ogel Leavitt St.)

CHICAGO, ILL.

DR. JOHN J. SMETANA

Pregleduje oči in predpisuje očala. — 23 let izkušnje OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9 zjutraj do 8:30 zvečer.